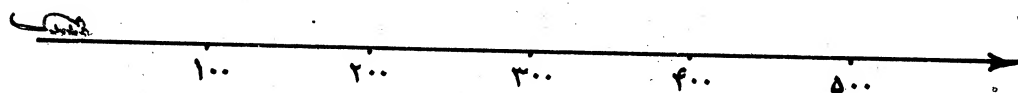
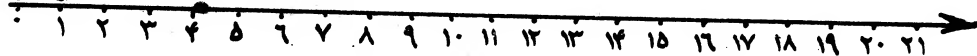
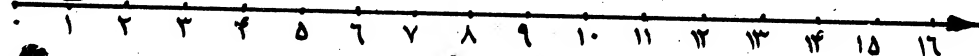
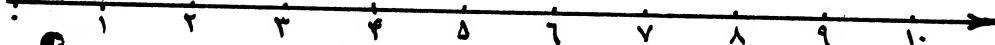

فصل دوم

شعاع عددی

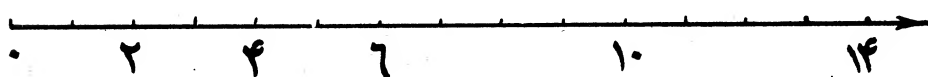
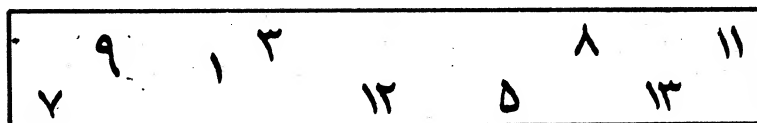
① یک آدم کلان، یک پسر جوان، یک طفل و یک موش بر یک خط میروند. جای قدمهای آنها نشانی شده و عددها هم در زیر آنها نوشته شده اند. شما شباهت (یکرنگی) و فرق قدمهای آنها را پیدا کنید.

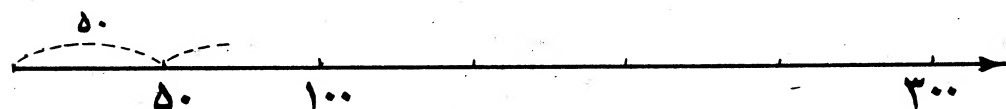
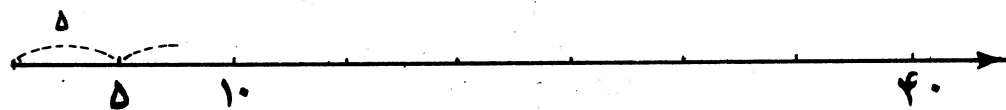
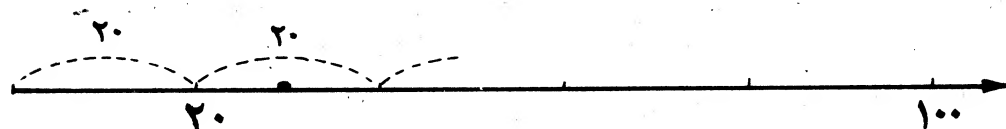
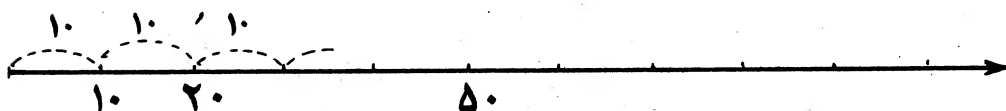
خطی که در جایهای معین آن عددها به ترتیب نوشته شده باشند، شعاع عددی گفته میشود. شعاع عددی همیشه از چپ به راست شروع میشود؛ سمت آن با تیر (→) نشان داده میشود.

در شعاع عددی، برای قدمهای بزرگ، نوشتن عددها آسان است، مگر برای قدمهای بسیار کوچک برای هر چند قدم یک نشانی میگذاریم و عدد آن را مینویسیم.

① عدد های مناسب را از چوکات انتخاب و در پایین نقطه های نشانی شده شعاع عددی بنویسید.

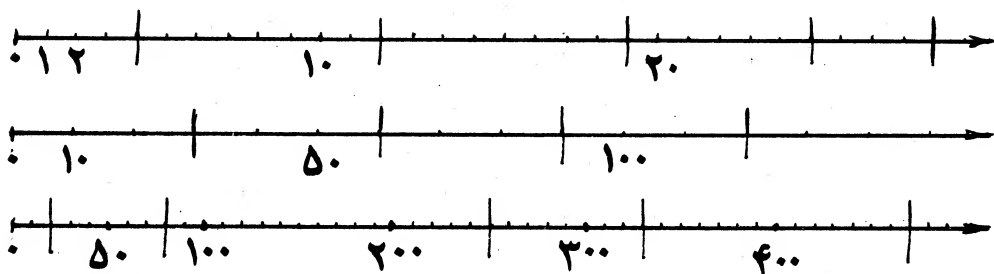

② تعداد قدمها را بین دو نقطه نشانی شده شعاع عددی پیدا و عدد های آنها را در پایین آن بنویسید.

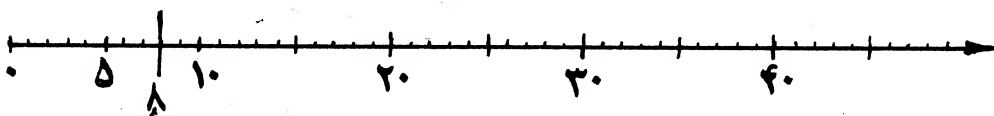

شعاع عددی میتواند عدد ها و فاصله های مختلف را نشان بدهد . سپس عدد ها باید به ترتیب پشت یکدیگر نوشته شوند .

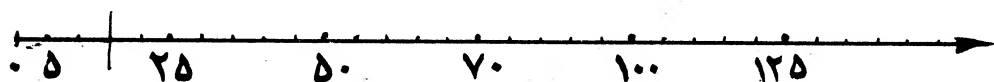
① در جاهای نشانی شده شعاعهای عددی عدد های مناسب را بنویسید.

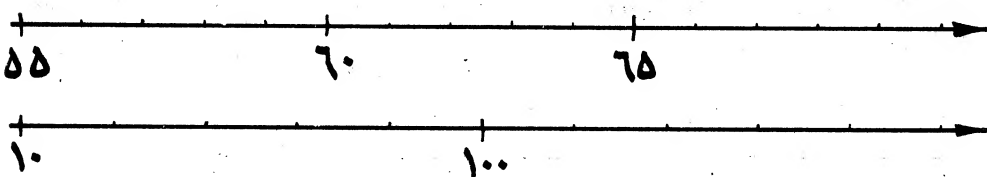
② جاهای عدد های ۸، ۳۲، ۲۵۰، ۴۲، ۱۶ را بالای شعاع عددی پیدا کنید؛ مانند مثال هر کدام را با علامه (/) نشانی کنید.

جاهای عدد های ۱۵، ۴۰، ۱۱۰، ۹۵، ۱۳۵، ۸۰ را بر شعاع عددی نشانی کنید.

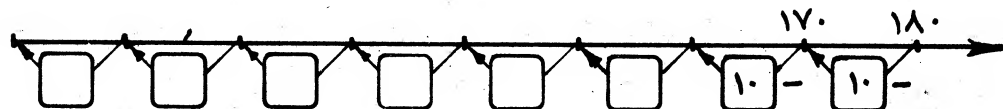
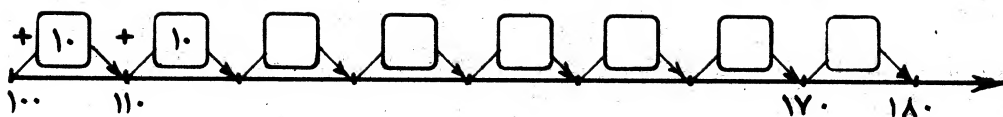
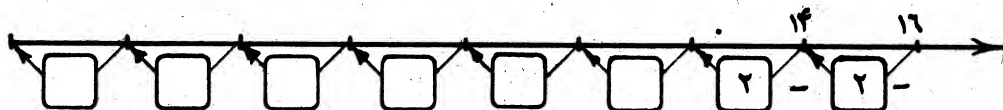
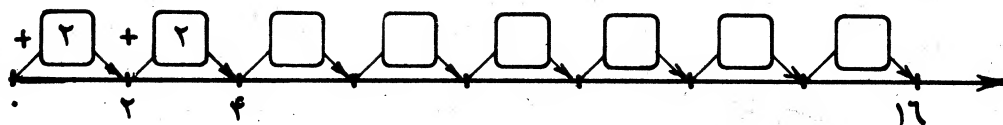

③ در جایهای نشانی شده شعاعهای عددی، عدد های مناسب را بنویسید.

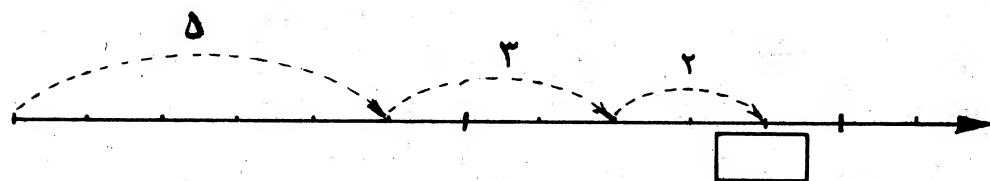

اگر چه شعاع عددی از صفر شروع میشود، مگر بعضی اوقات ما میتوانیم هر نقطه از شعاع عددی را مبداء قرار بدهیم و عدد را از آنجا شروع کنیم.

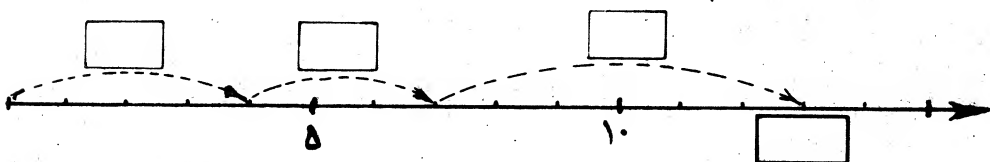
① در جایهای نشانی شده شعاعهای عددی، حاصل جمع یا حاصل تفریق را بنویسید.

② جمع کردن عدد ها در شعاع عددی.

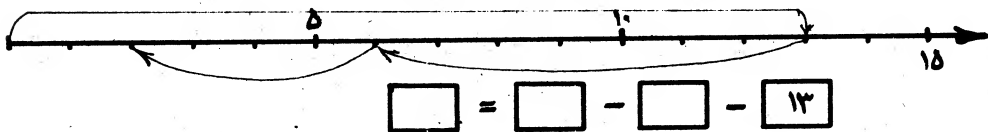
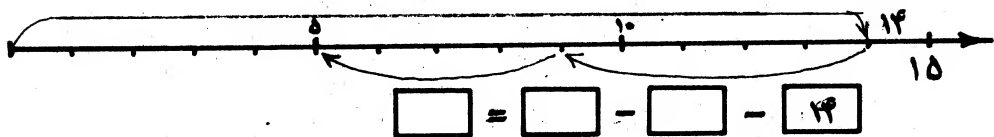
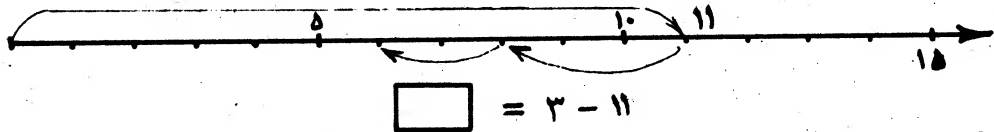
$$\boxed{} = \boxed{} + \boxed{3} + \boxed{5}$$

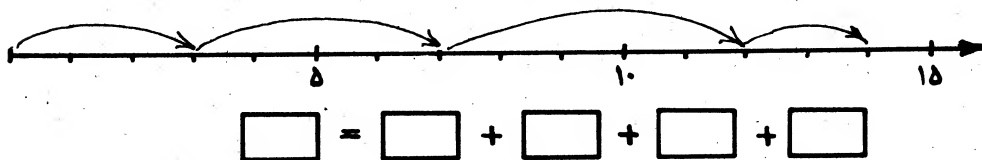
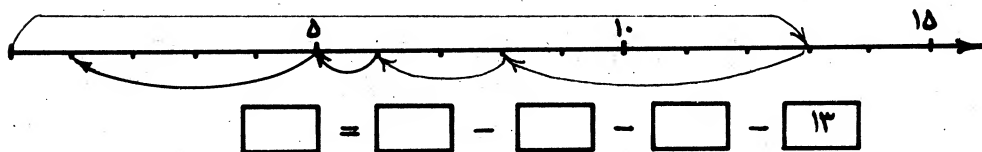
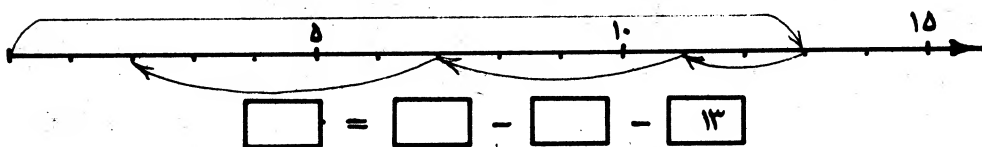
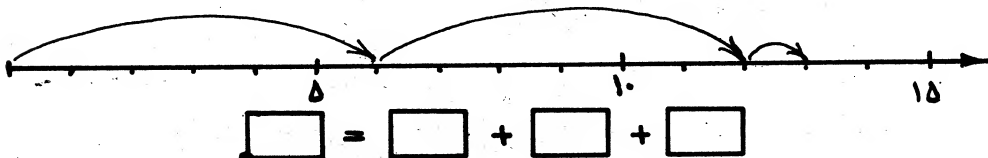
$$\boxed{} = \boxed{} + \boxed{} + \boxed{}$$

① تفریق کردن بر شعاع عددی :

اگر بر شعاع عددی به عقب قدم مانده شود . در آن صورت برای پیدا کردن عدد مطلوب از عملیهٔ تفریق استفاده میشود .

② خانه های خالی را از روی شعاعهای عددی پر کنید .

فصل سوم

ضرب و تقسیم

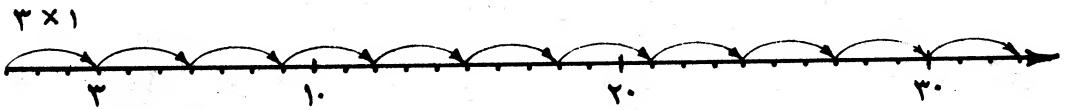
از روی جز اول ضربی سوالها، گروپ سه پایه های مربوط پیدا میشود.
به کمک تعداد پایه های هرگروپ سوالها را حل کنند. مانند مثال، سوال را با
گروپ مربوط وصل کنید.

		<input type="text" value="3"/> = 3 × 1
		<input type="text"/> = 3 × 2
		<input type="text"/> = 3 × 3
		<input type="text"/> = 3 × 4
		<input type="text"/> = 3 × 5
		<input type="text"/> = 3 × 6
		<input type="text"/> = 3 × 7
		<input type="text"/> = 3 × 8
		<input type="text"/> = 3 × 9
		<input type="text"/> = 3 × 10

① به تعداد جز اول ضربی، در هر خانه سه حلقه رسم کنید. سپس به کمک حلقه ها سوالها را حل کنید.

											$= 3 \times 1$
											$= 3 \times 2$
											$= 3 \times 3$
											$= 3 \times 4$
											$= 3 \times 5$
											$= 3 \times 6$
											$= 3 \times 7$
											$= 3 \times 8$
											$= 3 \times 9$
											$= 3 \times 10$

۲) سوالها را به کمک شعاعهای عددی تکمیل و حل کنید.

$$\square = 3 \times 1$$

$$3. = 2 \times \square$$

$$\boxed{2} = 2 \times 1$$

$$9 = 7 \times \square$$

$$21 = 3 \times \square$$

$$\square = x \times y$$

$$11 = 3 \times \square$$

$7 = 3 \times \square$

$$\square = 2 \times 2$$

$$\square = r \times v$$

$$24 = 3 \times \boxed{}$$

$$\square = 7 \times 9$$

$$10 = 2 \times \boxed{}$$

$18 = 3 \times \boxed{}$

$$\square = 2 \times 1$$

① به کمک آلبالوهای مرقطار سوالها را تکمیل و حل کنید .

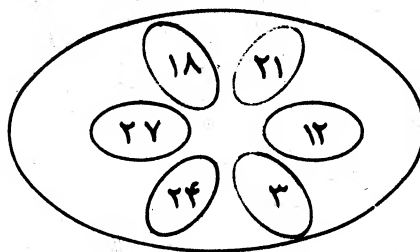
$\square = 3 \times \square$	
$\square = 3 \times \square$	
$\square = 3 \times \square$	
$\square = 3 \times \square$	

② سوالها را با جوابهای مربوط آن وصل کنید .

3×7

3×9

3×8

3×6

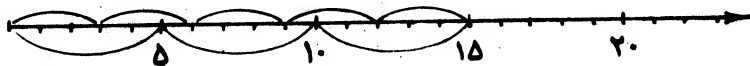
3×4

3×1

③ به مثال توجه کنید و سوالها را بر شعاعهای عددی نشان دهید، سپس، جوابهای آنها را در جاهای خالی بنویسید و آنها را با یکدیگر مقایسه کنید.

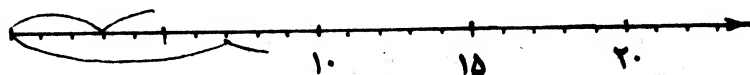
$\square = 3 \times 5$

$\square = 5 \times 3$

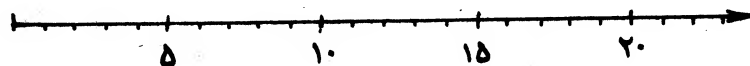
$\square = 3 \times 7$

$\square = 7 \times 3$

$\square = 3 \times 6$

$\square = 7 \times 3$

① پایهای گاوهای هرگروپ را بشمارید و سوالها را حل کنید .

  $\square = 4 \times 1$

  $\square = 4 \times 2$

  $\square = 4 \times 3$

  $\square = 4 \times 4$

  $\square = 4 \times 5$

  $\square = 4 \times 6$

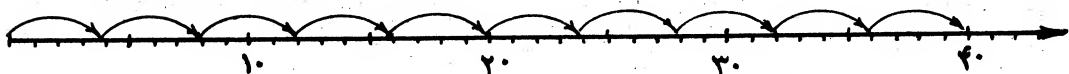
  $\square = 4 \times 7$

  $\square = 4 \times 8$

  $\square = 4 \times 9$

  $\square = 4 \times 10$

② به کمک شعاع عددی سوالها را حل کنید .

$12 = 4 \times \square$

$28 = 4 \times \square$

$40 = 4 \times 10$

$\square = 4 \times 5$

$20 = 4 \times \square$

$\square = 4 \times 6$

$28 = 4 \times \square$

$24 = 4 \times \square$

$\square = 4 \times 2$

$36 = 4 \times \square$

$12 = 4 \times \square$

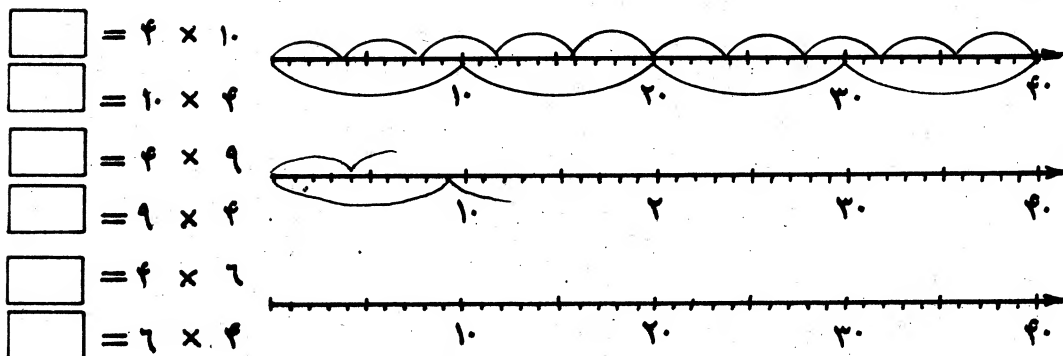
$\square = 4 \times 3$

$\square = 4 \times 1$

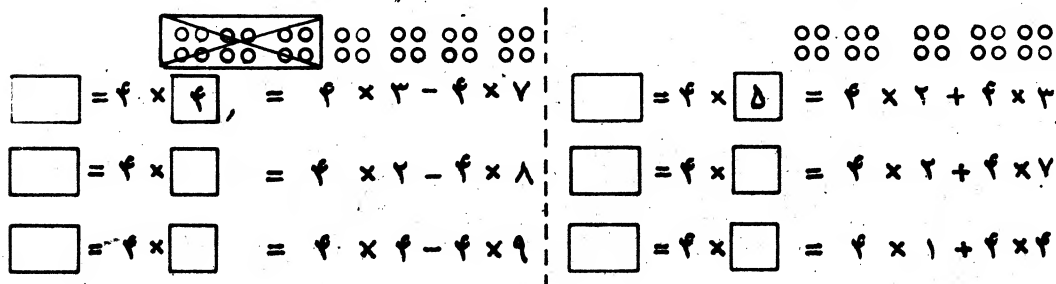
$32 = 4 \times \square$

$\square = 4 \times 7$

① مانند مثال، سوالها را برشعاعهای عددی نشان دهید، سپس، جوابهای آنها را با یکدیگر مقایسه کنید.

② به مثالها توجه کنید و سوالها را حل کنید.

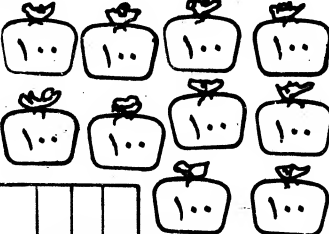
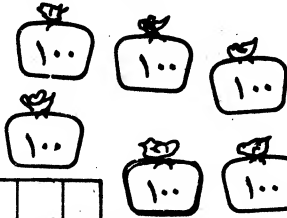
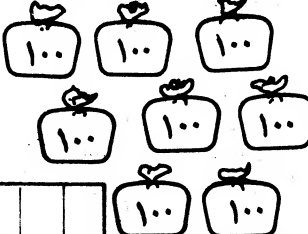
③ با استفاده از مثال سوالهای ضرب را به کمک عدد های ستون وسطی اول جدول بنویسید. سپس جوابهای آنها را در جدول بنویسید و با عدد های چوکات مقایسه کنید.

۱۴	۳	۱۵		
۴	۲	۹		
۴	۷	۲۱	۲۰	
۲۸	۵	۱	۸	
۱۰	۶	۲۷	۳۶	
۱۳	۱۸	۱۶	۹	۱۳

۲	۴	۱	۳	۱
	۲۰	۵	۱۵	۵
				۳
				۷
				۴
				۱
				۹

۱۵	۳	۵
۵	۱	۵
۲۰	۴	۵

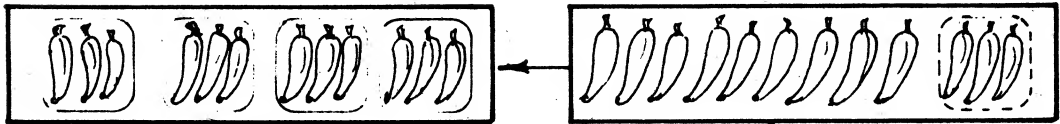
عددها از ۱ تا ۱۰۰۰

 <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 40px; margin-top: 10px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 40px; margin-top: 10px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 40px; margin-top: 10px;"></div>
 <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 40px; margin-top: 10px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 40px; margin-top: 10px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 40px; margin-top: 10px;"></div>

درستون راست صد های پوره مسلسل را تا ۱۰۰۰ بنویسید . سپس در پیش روی هر عدد به تعداد صد تایی های آن چوکات بکشید و عدد ۱۰۰ را در آن بنویسید .

تقسیم بر ۳ و ۴

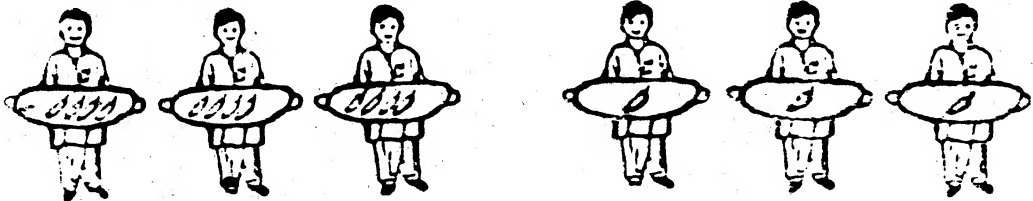
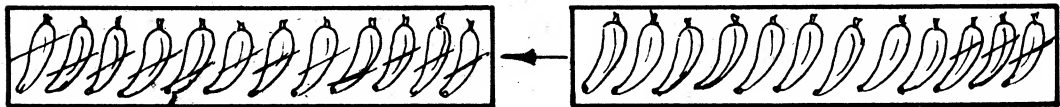
- ① ۱۲ دانه کیله را می‌خواهیم که بر ۳ تقسیم کنیم.
الف: ۱۲ دانه کیله را به گروه‌های ۳ تایی تقسیم کنید؟

سوال آن $\square = 12 \div 3$ است.

نتیجه: $\square$ گروه ۳ تایی کیله بدست می‌آید.

ب: ۱۲ دانه کیله را بر ۳ نفر مساویانه تقسیم می‌کنیم.

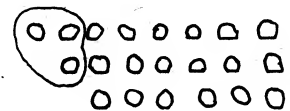
سوال آن $\square = 12 \div 3$ است.

نتیجه: هر نفر $\square$ کیله را بدست می‌آورد.

- ② سنگچلها را به گروه‌های ۳ تایی تقسیم کنید.
③ سنگچلها را مساویانه در ۳ خریطه تقسیم کنید.

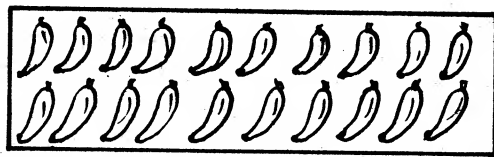
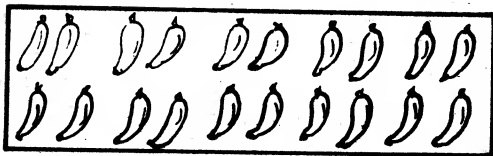

$$\square = 21 \div 3$$

$$\square = 21 \div 3$$

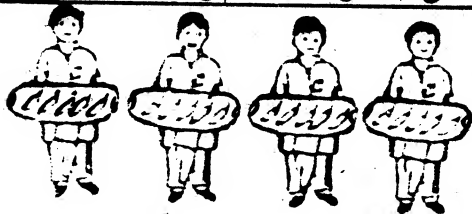
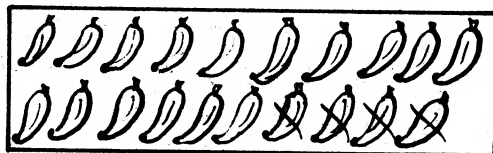
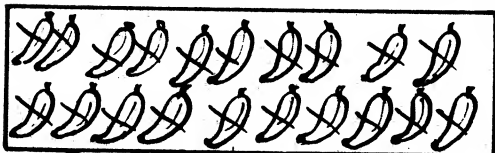
- ① ۲۰ دانه کیله را به دو طریقه بر ۴ نفر تقسیم کنید ؟
 الف : ۲۰ دانه کیله را به گروپهای ۴ تایی تقسیم کنید ؟

سوال آن $\square = 20 \div 4$ است .

نتیجه : $\square$ گروپ ۴ تایی کیله بدست می آید .

ب : ۲۰ دانه کیله را بر ۴ نفر مساویانه تقسیم کنید .

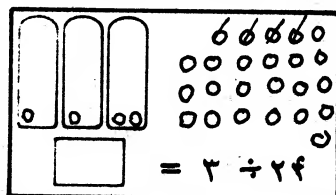
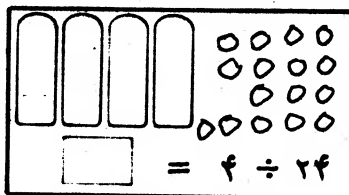
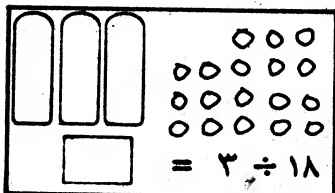

سوال آن $\square = 20 \div 4$ است .

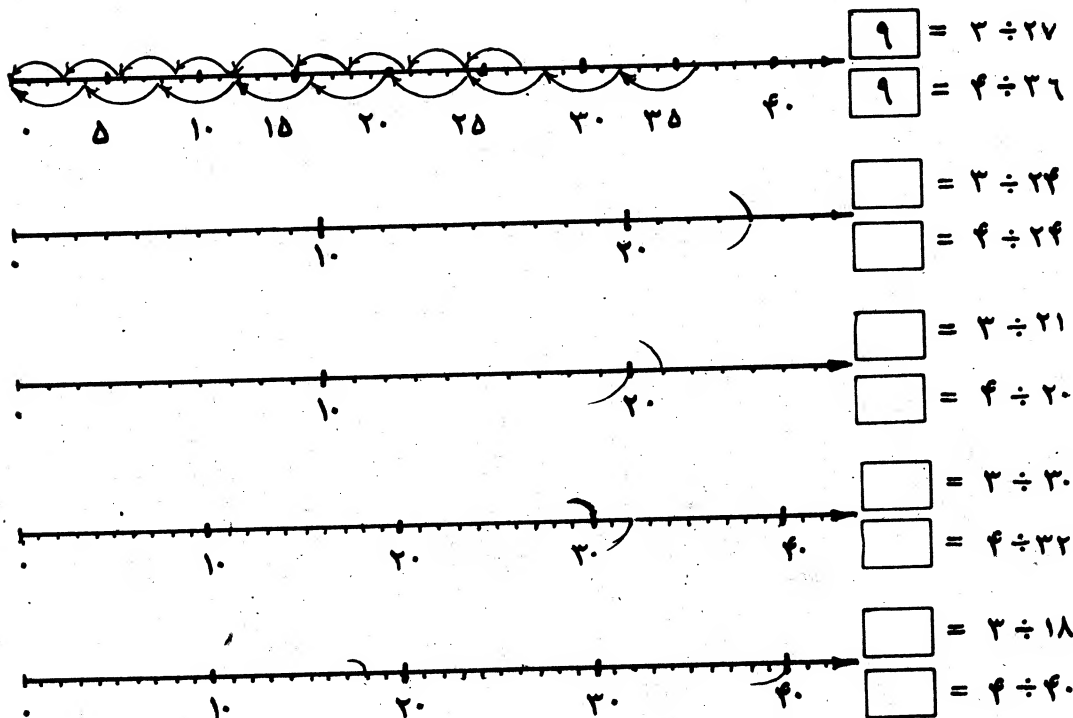
نتیجه : هر نفر $\square$ کیله را بدست می آورد .

برای تقسیم کردن عددها دو طریقه مختلف داریم ، که نوشتن سوالهای آنها یک قسم و جوابهای آنها مساوی میباشند .

- ② سنگچلها را در خانه های خالی بصورت مساویانه تقسیم کنید و سوالها را حل کنید .

① سوالها را بر شعاعهای عددی نشان دهید ؛ سپس آنها را حل کنید.

② سوالهای ضرب را حل کنید و به تعداد جواب آنها حلقه ها بکشید .
سپس ، تعداد حلقه های هر چوکات را به گروپهای ۳ تایی یا ۴ تایی
تقسیم و سوالها را حل کنید .

<input type="text"/> = 3 ÷ 18		18 = 3 × 6
<input type="text"/> = 4 ÷ <input type="text"/>		<input type="text"/> = 4 × 7
<input type="text"/> = 4 ÷ <input type="text"/>		<input type="text"/> = 4 × 8
<input type="text"/> = 3 ÷ <input type="text"/>		<input type="text"/> = 3 × 9
<input type="text"/> = 3 ÷ <input type="text"/>		<input type="text"/> = 3 × 5

① به مثال توجه کنید و سوالها را حل نمایید. سپس، ② سوالها را حل کنید.

جوابهای سوالهای تقسیم را با جزاول سوالهای

ضرب مقایسه کنید.

$$\square = 4 \div 28$$

$$\square = 4 \div 36$$

$$\square = 3 \div 30$$

$$\square = 3 \div 9$$

$$\square = 3 \div 21$$

$$\square = 3 \div 32$$

$$\square = 3 \div 18$$

$$\square = 4 \div 24$$

$$\square = 3 \div 24$$

$$27 = \square \times 9 \leftarrow \square = 3 \div 27$$

$$32 = \square \times \square \leftarrow \square = 4 \div 32$$

$$18 = \square \times \square \leftarrow \square = 3 \div 18$$

$$12 = \square \times \square \leftarrow \square = 3 \div 12$$

$$12 = \square \times \square \leftarrow \square = 4 \div 12$$

$$24 = \square \times \square \leftarrow \square = 4 \div 24$$

$$24 = \square \times \square \leftarrow \square = 3 \div 24$$

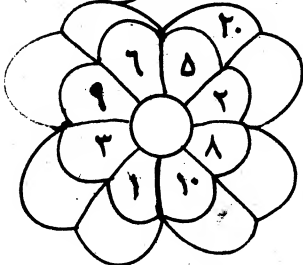
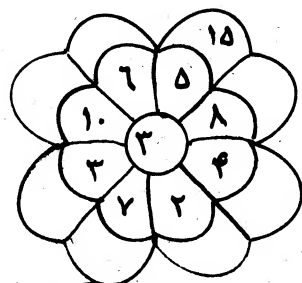
$$40 = \square \times \square \leftarrow \square = 4 \div 40$$

③ به مثال ببینید و سوالها را حل کنید. سپس، ④ سوالهای ضرب گلها

را تکمیل و حل کنید.

سوالهای را که با یکدیگر ارتباط دارند

با هم وصل کنید.

$$\square = 4 \div 32$$

$$2 = \square \div 8$$

$$1 = 4 \div \square$$

$$\square = 4 \div 28$$

$$5 = 3 \div \square$$

$$9 = \square \div 27$$

$$10 = 3 \div \square$$

$$\square = 4 \times 7$$

$$27 = \square \times 9$$

$$22 = 4 \times \square$$

$$\square = 3 \times 5$$

$$8 = 4 \times \square$$

$$30 = \square \times 10$$

$$\square = 1 \times 4$$

صفر در ضرب:

۱) سوالهای شکلها را در کتابچه تکمیل و حل کنید:

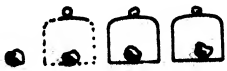
		
$\square = \square \times 3$	$\square = \square \times 3$	$\square = \square \times 3$

۲) سوالها را حل کنید.

$\square = \cdot \times 6$	$\square = \cdot \times 1$	
$\square = \cdot \times 7$	$\square = \cdot \times 2$	
$\square = \cdot \times 8$	$\square = \cdot \times 3$	$\square = \square \times 6$

نتیجه: هر عددی که در صفر ضرب شود، حاصل آن صفر میشود.

۳) سنگچلهای هر چرط را به گروپهای یکتایی تقسیم کنید.

		
$\square = 1 \div 9$	$\square = 1 \div 6$	$\square = 1 \div 4$
خریطه یکتایی سنگچلهای $\square$	خریطه یکتایی سنگچلهای $\square$	خریطه یکتایی سنگچلهای $\square$

نتیجه: هر عددی که بر ۱ تقسیم شود، حاصل آن خود همان عدد است.

۴) سوالها را حل کنید.

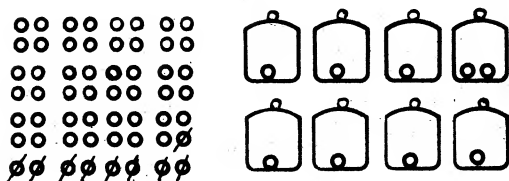
$\square = 1 \div 8$	$\square = 1 \div 9$	$\square = 1 \div 5$
$\square = 1 \div 3$	$\square = 1 \div 2$	$\square = 1 \div 1$
$\square = 1 \div 10$	$\square = 1 \div 7$	$\square = 1 \div 6$

A horizontal line with arrows pointing to the right. Above the line, there are labels: λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ . Below the line, there are labels: λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ , λ . The line is divided into segments by vertical tick marks.

۲) به تعداد جز اول ضربی در هر چوکات ۸ حلقه رسم کنید؛ سوراخها را حل کنید.

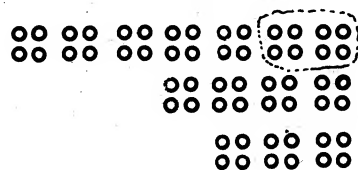
YΔ

- ① ۵۶ دانه سنگچل را به گروپهای ۸ تایی تقسیم کنید.
- ② ۵۶ دانه سنگچل را در ۸ خریطه تقسیم کنید.

$$\square = 8 \div 56$$

نتیجه: $\square$ گروپ ۸ تایی سنگچل در هر خریطه $\square$ سنگچل است.

$$\square = 8 \div 56$$

نتیجه: $\square$ گروپ ۸ تایی سنگچل بدست می آید.

- ③ سوالهای تقسیم را حل کنید.

$$\square = 8 \div 40$$

$$\square = 8 \div 80$$

$$\square = 8 \div 56$$

$$\square = 8 \div 24$$

$$\square = 8 \div 8$$

$$\square = 8 \div 32$$

$$\square = 8 \div 16$$

$$\square = 8 \div 48$$

$$\square = 8 \div 72$$

- ④ در خانه های خالی عددهای صحیح را بنویسید.

$$3 = 8 \div \square$$

$$10 = 8 \div \square$$

$$8 = 8 \div \square$$

$$5 = 8 \div \square$$

$$7 = 8 \div \square$$

$$1 = 8 \div \square$$

$$4 = 8 \div \square$$

$$6 = 8 \div \square$$

$$2 = 8 \div \square$$

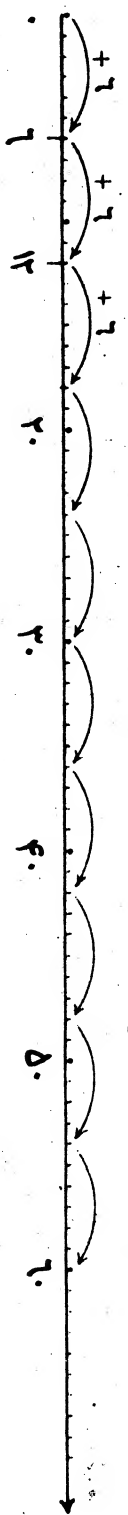
- ⑤ مثالها را ببینید و عددهای داده شده را بر ۸ تقسیم کنید.

$$\square = 8 \div 32$$

$$\square = 8 \div 48$$

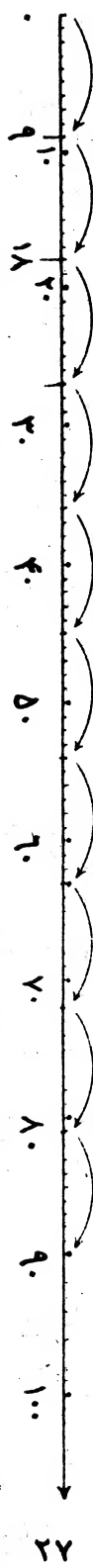
۱۶	۸۰	۷۲	۸	۵۶	۲۴	۱۶
۶۴	۴۸		۳۲		۴۰	

۱) سوالها را به کمک شمع عددی حل کنید:

$\square = 7 \times 9$	$\square = 7 \times 7$	$\square = 7 \times 5$	$\square = 7 \times 3$	$\square = 7 \times 1$
$\square = 7 \times 10$	$\square = 7 \times 8$	$\square = 7 \times 6$	$\square = 7 \times 4$	$\square = 7 \times 2$

۲) سوالها را به کمک شمع عددی حل کنید :

$\square = 9 \times 9$	$\square = 9 \times 7$	$\square = 9 \times 5$	$\square = 9 \times 3$	$\square = 9 \times 1$
$\square = 9 \times 10$	$\square = 9 \times 8$	$\square = 9 \times 6$	$\square = 9 \times 4$	$\square = 9 \times 2$

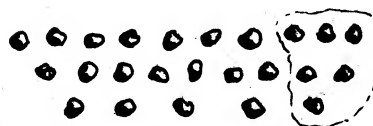
۳) برای هر شکل دو سوال ضرب بنویسید:

 $\square = \square \times \square$	 $\square = \square \times \square$	 $\square = \square \times \square$	 $\square = \square \times \square$
 $\square = \square \times \square$	 $\square = \square \times \square$	 $\square = \square \times \square$	 $\square = \square \times \square$

① سنگچلها را به گروپهای خواسته شده تقسیم و خانه های خالی را پر کنید :

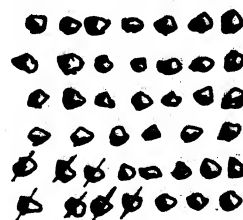
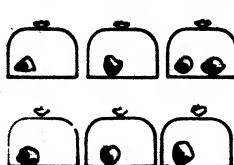
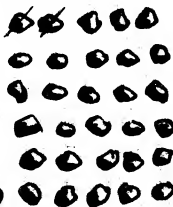
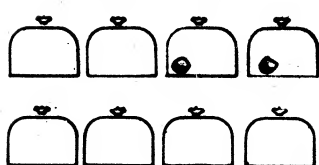
$$\square = \square \div 36$$

$$\square = \square \div 24$$

$\square$ گروپ $\square$ سنگچل بدست می آید. $\square$ گروپ $\square$ سنگچل بدست می آید.

② سنگچلها را در خریطه های رسم شده تقسیم و سوالها را حل کنید :

$$\square = \square \div 32$$

$$\square = \square \div 42$$

در هر خریطه $\square$ سنگچل است. در هر خریطه $\square$ سنگچل است.

③ سوالها را حل کنید :

$$\square = 6 \div 54$$

$$\square = 9 \div 18$$

$$\square = 6 \div 18$$

$$\square = 6 \div 48$$

$$\square = 9 \div 45$$

$$\square = 6 \div 26$$

$$\square = 9 \div 27$$

$$\square = 9 \div 54$$

$$\square = 6 \div 24$$

$$\square = 9 \div 36$$

$$\square = 9 \div 81$$

$$\square = 6 \div 42$$

$$\square = 8 \div 40$$

$$\square = 9 \div 9$$

$$\square = 6 \div 30$$

$$\square = 6 \div 12$$

$$\square = 9 \div 72$$

$$\square = 6 \div 54$$

$$\square = 6 \div 6$$

$$\square = 9 \div 27$$

$$\square = 6 \div 48$$

① سوالها را حل کنید سپس سوالهای را که با ② از عدد های قطار و ستون اول جدول سوالهای تقسیم را به ترتیب بنویسید و حل کنید:

$\square = 6 \div 36$			
$\square = 9 \div 36$			
۱	۹	۶	۳۶
		۶	۱۸
			۵۴

$\square = 6 \div 12$ $\square = 6 \div 48$ $\square = 6 \div 63$ $\square = 6 \div 60$ $\square = 6 \div 9$ $\square = 6 \div 54$ $\square = 6 \div 30$ $\square = 6 \div 18$
 $\square = 6 \times 5$ $\square = 6 \times 3$ $\square = 9 \times 6$ $\square = 6 \times 8$ $\square = 9 \times 7$ $\square = 6 \times 2$ $\square = 9 \times 1$ $\square = 6 \times 10$

④ سوالها را حل کنید:

$\square = 6 \div 18$
 $\square = 9 \div 81$
 $\square = 6 \div 42$
 $\square = 9 \div 27$
 $\square = 9 \div 54$
 $\square = 6 \div 54$

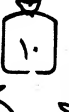

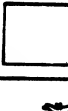

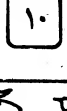

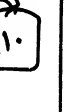
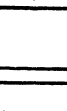

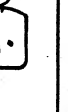

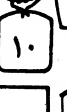

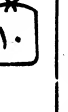

③ سوالها را حل کنید:

$\square = 9 \times 7 = 9 \times 3 + 9 \times 4$
 $\square = 6 \times \square = 6 \times 2 - 6 \times 7$
 $\square = 9 \times \square = 9 \times 2 + 9 \times 4$
 $\square = 9 \times \square = 9 \times 1 - 9 \times 6$
 $\square = 6 \times \square = 6 \times 4 - 6 \times 10$
 $\square = 9 \times \square = 9 \times 2 - 9 \times 6$

○ عدد های پایین را بر ۶ و ۹ تقسیم کنید:

۷۲	۴۲	۱۸	۹	۳۶	۶۳	۲۷	۵۴	۴۸	۸۱
----	----	----	---	----	----	----	----	----	----

۱- تعداد سنگ‌چلهای هر چوکات را معلوم کنید . سپس عدد آن را در خانه های خالی بنویسید .

       <div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px; margin-top: 5px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px; margin-top: 5px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px; margin-top: 5px; text-align: center;">۳۳۰</div>
          <div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px; margin-top: 5px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px; margin-top: 5px;"></div>	 <div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px; margin-top: 5px;"></div>

۲- خانه های خالی را با کم کردن یا زیاد کردن عدد ۱۰ پر کنید .

۶۰۰		۵۸۰			۵۵۰				۵۱۰
		۷۸۰			۷۵۰		۷۳۰		
				۹۶۰				۹۲۰	

۳- عددهای مسلسل را با زیاد کردن عدد ۱ در خانه های خالی بنویسید .

۱۴۲									۱۳۲	۱۳۱
۲۷۵										۲۶۴
۳۷۸										۳۶۷
۴۸۴										۴۷۳

سوالها را به کمک شعاع عددی حل کنید: ①

[illegible]

٢ به تعداد جز اول ضربی در هر خانه خالی ٧ حلقه رسم شود و سوالها را حل کنید: ٣ مثالها را ببینید و سوالها را حل کنید:

49	$Y \times Y =$	Y	$Y \times Y + Y \times Y$
50	$Y \times$	0	$Y \times Y - Y \times Y$
	$Y \times$		$Y \times 0 - Y \times 9$
	$Y \times$		$Y \times 0 + Y \times Y$
	$Y \times$		$Y \times Y + Y \times 1$
	$Y \times$		$Y \times 1 - Y \times 1$
	$Y \times$		$Y \times Y + Y \times Y$
	$Y \times$		$Y \times Y - Y \times Y$

			$\square = Y \times 2$
			
			
			

			$\square = Y \times 3$
			
			
			

			$\square = Y \times 4$
			
			
			

			$\square = Y \times 5$
			
			
			

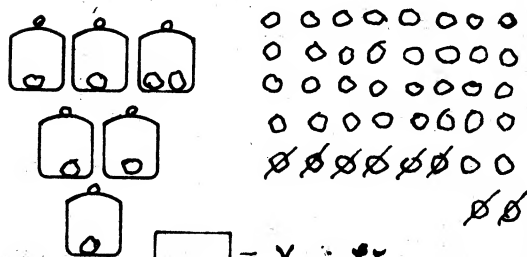
			$\square = Y \times 6$
			
			
			

			$\square = Y \times 7$
			
			
			

			$\square = Y \times 8$
			
			
			

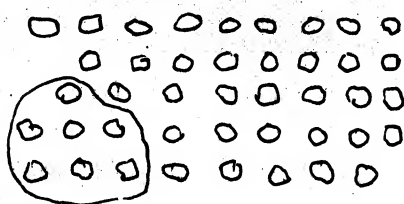

- ① ۴۲ دانه سنگچل را به گروههای ۷ تایی تقسیم کنید :
- ② ۴۲ دانه سنگچل را مساویانه در ۷ خریطه تقسیم کنید :

$$\boxed{} = 42 \div 7$$

در هر خریطه $\boxed{}$ سنگچل است.

$$\boxed{} = 42 \div 7$$

گروه ۷ تایی سنگچلها بدست می آید.

- ③ سوالهای تقسیم را حل کنید :

$$\boxed{} = 7 \div 21$$

$$\boxed{} = 7 \div 70$$

$$\boxed{} = 7 \div 28$$

$$\boxed{} = 7 \div 7$$

$$\boxed{} = 7 \div 56$$

$$\boxed{} = 7 \div 63$$

$$\boxed{} = 7 \div 14$$

$$\boxed{} = 7 \div 49$$

$$\boxed{} = 7 \div 35$$

- ④ در خانه های خالی عددهای مناسب بنویسید.

$$\boxed{} = 7 \div 7$$

$$\boxed{} = 7 \div 10$$

$$\boxed{} = 3 \div 7$$

$$\boxed{} = 2 \div 7$$

$$\boxed{} = 7 \div 8$$

$$\boxed{} = 6 \div 7$$

$$\boxed{} = 4 \div 7$$

$$\boxed{} = 5 \div 7$$

$$\boxed{} = 9 \div 7$$

- ⑤ به مثالها توجه کنید ؛ برای عددهای پایین سوالهای ضرب و تقسیم را در کتابچه های خود بنویسید ، سپس آنها را حل کنید.

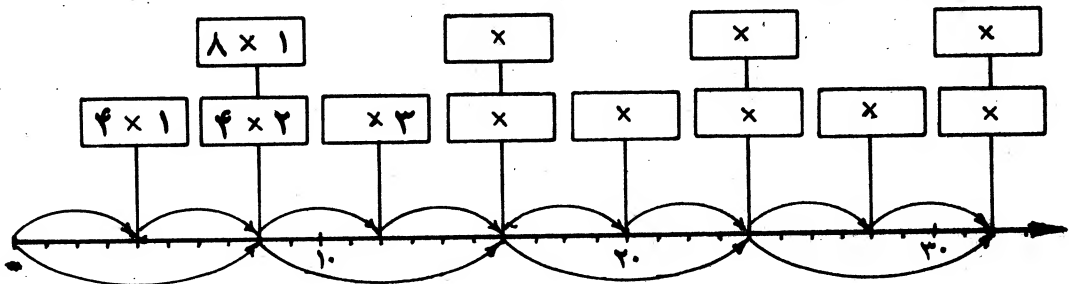
$$7 = 7 \div 49$$

$$49 = 7 \times 7$$

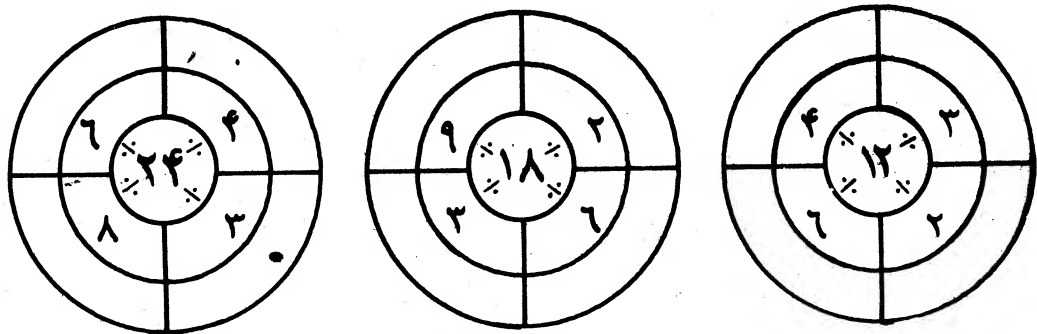
۱۴	۷۰	۶۳	۲۸	۴۵	۵۶	۲۱	۴۹
----	----	----	----	----	----	----	----

تکرار ضرب و تقسیم :

① در خانه های خالی سوالهای مناسب ضرب را به کمک شعاع عددی بنویسید :

② عدد های دایره های وسطی را بر عدد های دایره های کوچک تقسیم کنید و جوابهای آنها را در دایره های کلان بنویسید.

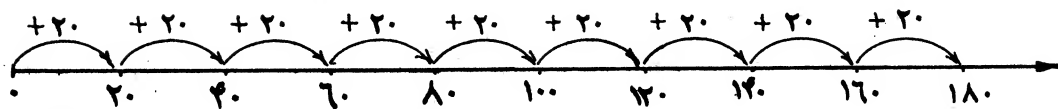

③ به کمک عملیه تقسیم جدولهای پایین را تکمیل کنید :

÷	۱	۲	۳	۶
۶				
۱۲				
۱۸				
۲۴		۱۲		

÷	۱	۲	۴	۸
۸				
۱۶				
۲۴		۱۲		
۳۲		۱۶		

① سوالها را به کمک شعاعهای عددی حل کنید :

$$\boxed{} = 20 \times 7$$

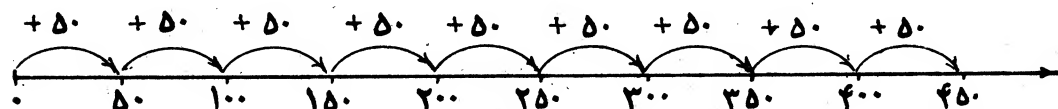
$$\boxed{} = 20 \times 3$$

$$\boxed{} = 20 \times 1$$

$$\boxed{} = 20 \times 9$$

$$\boxed{} = 20 \times 5$$

$$\boxed{} = 20 \times 2$$

$$\boxed{} = 50 \times 5$$

$$\boxed{} = 50 \times 3$$

$$\boxed{} = 50 \times 1$$

$$\boxed{} = 50 \times 6$$

$$\boxed{} = 50 \times 4$$

$$\boxed{} = 50 \times 2$$

② ارتباط هر جوره سوالها را پیدا کرده و سوالها را حل کنید :

$$\boxed{} = 8 \times 6$$

$$\boxed{} = 3 \times 7$$

$$\boxed{} = 5 \times 4$$

$$\boxed{} = 80 \times 6$$

$$\boxed{} = 30 \times 7$$

$$\boxed{} = 50 \times 4$$

$$\boxed{} = 6 \times 3$$

$$\boxed{} = 4 \times 9$$

$$\boxed{} = 7 \times 5$$

$$\boxed{} = 60 \times 3$$

$$\boxed{} = 40 \times 9$$

$$\boxed{} = 70 \times 5$$

③ سوالها را حل کنید :

$$\boxed{} = 200 \times 2$$

$$\boxed{} = 90 \times 5$$

$$\boxed{} = 30 \times 2$$

$$\boxed{} = 300 \times 2$$

$$\boxed{} = 20 \times 8$$

$$\boxed{} = 60 \times 4$$

$$\boxed{} = 300 \times 3$$

$$\boxed{} = 70 \times 9$$

$$\boxed{} = 90 \times 7$$

$$\boxed{} = 200 \times 4$$

$$\boxed{} = 30 \times 6$$

$$\boxed{} = 80 \times 3$$

سوالهای عبارتی

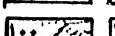
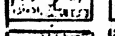
- ۱- در یک صنف ، شاگردان در ۶ قطار نشسته اند. در هر قطار ۶ شاگرد میباشد . تعداد شاگردان صنف را معلوم کنید ؟
- ۲- یک موتر سرویس ۹ چوکی ۵ نفری دارد . معلوم کنید که سرویس گنجایش چند نفر را دارد ؟
- ۳- قیمت یک کتابچه ۸ افغانی است . قیمت ۸ کتابچه چند افغانی میشود ؟
- ۴- در یک مسجد در ۶ صف ۴۸ نفر نماز میخوانند ، تعداد نمازگزاران هر صف را معلوم کنید ؟
- ۵- در یک باغ ۸ قطار درخت سیب و ۶ قطار درخت نارنج است ، اگر در هر قطار ۷ درخت باشد ، معلوم کنید که : الف : تعداد درختان سیب چند است ؟ ب : تعداد درختان نارنج چند است ؟ ج : تعداد درختها چند است ؟
- ۶- در یک باغ در ۹ قطار ۷۲ نهال ناک شانه شده است . تعداد نهالهای هر قطار را معلوم کنید ؟
- ۷- قاری عبدالله هر پاره قرآن کریم را در یک هفته تلاوت میکند . او در چند هفته قرآن کریم را ختم خواهد کرد ؟
- ۸- در یک کارتن ۶ قطار بوتل کوکاکولا است . اگر در هر قطار ۴ بوتل باشد تعداد بوتلها را معلوم کنید ؟
- ۹- در یک صنف ۴۲ نفر شاگرد است . برای کار گروهی آنها را به ۷ گروه تقسیم میکنیم ، معلوم کنید در هر گروه چند شاگرد است ؟

۴۵	۶۴	۶	۲۴	۵۶
۳۶	۸	۱۰	۴۲	۹۸
				۸

فصل چهارم

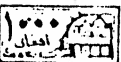
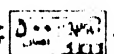
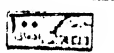
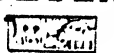
عددها از ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰

۱) نوتها را بشمارید ، عددهای آنها را در خانه های خالی مربوط آن بنویسید . سپس آنها را جمع کرده و حاصل آنها را مقایسه کنید .

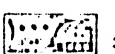

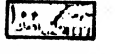
 =
  +
  +
  +
  +
  +
  +
  +
  +

= + + + +

= +

 =
  +
  +

= + × ۵

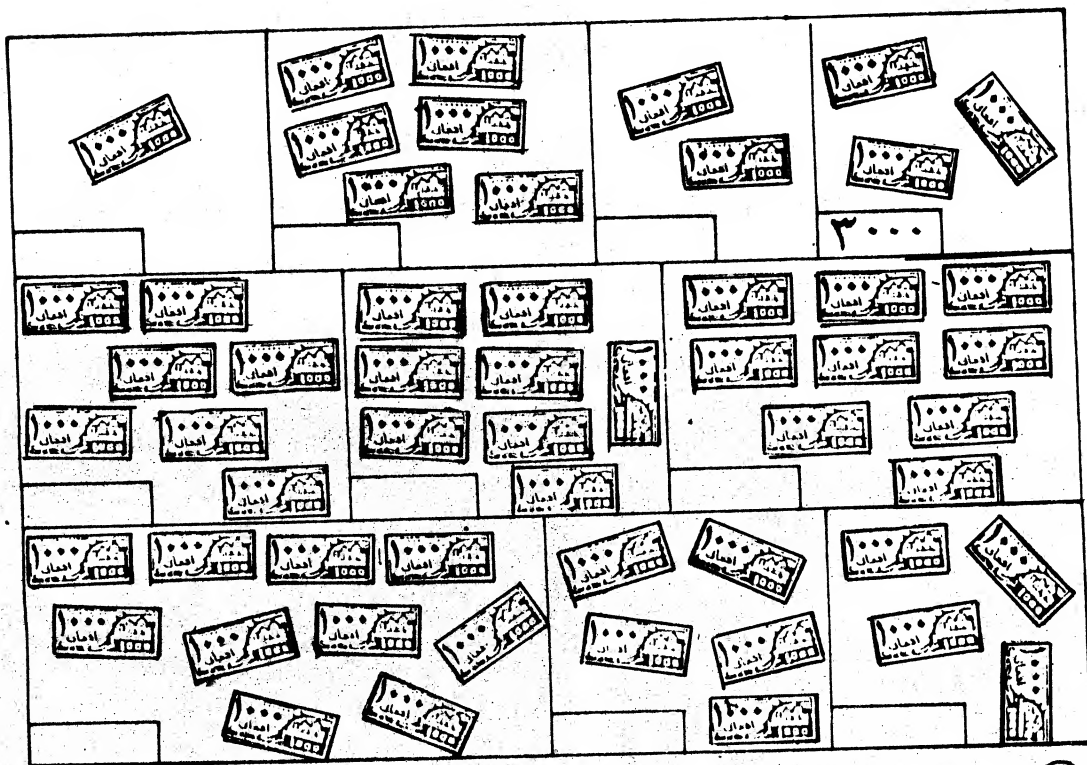
 =
  +
  +
  +

= × ۱۰

۲) از عددهای هرچوکات ، ۵ سوال جمع را طوری در کتابچه های خود ترتیب کنید که حاصل هرکدام آن ۱۰۰۰ شود .

۸	۹۹۹	۹۰	۹۹۰	۵۰۰	۱۰۰
۱۰۱	۸۹۹	۱۱۰	۹۱۰	۸۰۰	۶۰۰
۱	۹۹۲	۴۰	۷۵۰	۹۰۰	۷۰۰
۴۹۹	۹۰۱	۱۰	۸۹۰	۳۰۰	۵۰۰
۹۹	۵۰۱	۲۵۰	۹۶۰	۴۰۰	۲۰۰

① نوت‌های هرچوکات را شمار کنید و عدد‌های آنها را در خانه‌های خالی بنویسید.

۲) درستون راست هزارهای پوره مسلسل را از ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ بنویسید.
سپس، درپیش روی هر عدد به تعداد هزارتایی های آن چوکات بکشید
و عدد ۱۰۰۰ را در آن بنویسید.

① عددها را در چوکانه‌های خالی به ترتیب بنویسید.

۷۰۰۰	۹۰۰۰	۸۰۰۰	
<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	
۳۰۰۰	۵۰۰۰	۶۰۰۰	
<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	

۲۰۰۰	۳۰۰۰	۱۰۰۰	
<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	
۲۰۰۰	۳۰۰۰	۴۰۰۰	
<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;"></div>	

② در جدول پایین رقمهای عددهای ۱، ۱۰، ۱۰۰، ۱۰۰۰ و ۱۰۰۰۰ در جایهای خود نوشته شده‌اند؛ در هر عدد تغییر قیمت رقم [۱] به آسانی دیده میشود.

یکها	دهها	صدها	هزارها	دههزارها
۱				
۰	۱			
۰	۰	۱		
۰	۰	۰	۱	
۰	۰	۰	۰	۱

یکها	دهها	صدها	هزارها
۱			
۰	۱		
۰	۰	۱	
۰	۰	۰	۱

③ رقمهای عددها را در جایهای شان بنویسید و قیمت هر رقم را معلوم کنید:

یکها	دهها	صدها	هزارها	
				۷
				۷۰۰۰
				۷۰
				۷۰۰
				۴۰
				۴۰۰
				۴۰۰۰

یکها	دهها	صدها	هزارها	
				~~۲۰۰۰~~
۰	۰	۰	۲	۲۰
				۲
				۲۰۰
				۳۰
				۳۰۰۰

۱) به مثالها توجه کنید؛ نوتهای هر چوکات را بشمارید. سپس عددهای آنها را در خانه های خالی بنویسید و سوالها را حل کنید:

 $\boxed{} = 5000 - \boxed{}$	 $9000 = 5000 + \boxed{}$
 $\boxed{} = 4000 - \boxed{}$	 $\boxed{} = \boxed{} + \boxed{}$
 $\boxed{} = 3000 - \boxed{}$	 $\boxed{} = \boxed{} + \boxed{}$

۲) سوالها را حل کنید:

$$\begin{aligned}
 3000 &= \boxed{} - 7000 \\
 2000 &= \boxed{} - 9000 \\
 6000 &= \boxed{} - 7000 \\
 2000 &= \boxed{} - 8000 \\
 3000 &= \boxed{} - 5000
 \end{aligned}$$

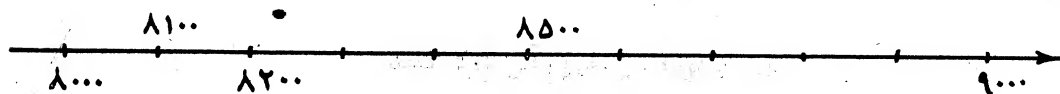
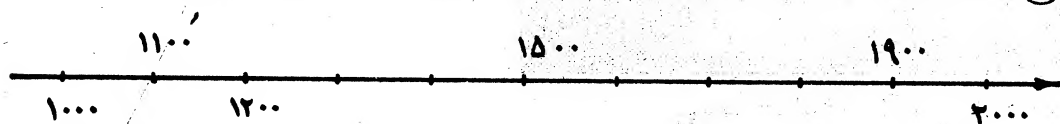
$$\begin{aligned}
 6000 &= \boxed{} + 4000 \\
 10000 &= \boxed{} + 3000 \\
 5000 &= \boxed{} + 2000 \\
 7000 &= \boxed{} + 5000 \\
 8000 &= \boxed{} + 1000
 \end{aligned}$$

① باز یاد کردن ۱۰۰ ، عدد های مسلسل را در خانه های خالی بنویسید .

۱۰۰۰								۲۰۰	۱۰۰
۲۰۰۰									۱۱۰۰
۳۰۰۰									۲۱۰۰
۴۰۰۰									۳۱۰۰
۵۰۰۰									۴۱۰۰
۶۰۰۰								۵۲۰۰	۵۱۰۰
۷۰۰۰									۶۱۰۰
۸۰۰۰									۷۱۰۰

② در جاهای نشانی شده شعاعهای عددی، عدد های مناسب را بنویسید .

③ خانه های خالی را باز یاد کردن یا کم کردن عدد ۱۰۰ پر کنید .

۳۰۰۰ — [ ] — [ ]

۴۱۰۰ — ۴۰۰۰ — ۳۹۰۰

[ ] — [ ] — ۲۸۰۰

[ ] — ۶۰۰۰ — [ ]

[ ] — [ ] — ۹۸۰۰

[ ] — [ ] — ۵۰۰۰

۱۲۰۰ — [ ] — [ ]

[ ] — ۸۰۰۰ — [ ]

۱- در جدول پایین رقمهای عدد های ۱۰۰ و ۱۰۰۰، در جایهای شان نوشته شده اند ؛ هر کدام قیمت یک رقم را نشان میدهد .

یکها	دهها	صدها
۱		
۰	۱	
۰۰	۰	۱

۲- یک رقم در جایهای مختلف قیمتهای مختلف دارد .

۳- رقمهای عددها را در جایهای شان بنویسید و قیمت هر رقم را معلوم کنید .

یکها	دهها	صدها

۱۲
۷۶۸
۳۴
۱
۸۶۰
۲۳
۱۴۷

یکها	دهها	صدها
۲		
۰	۲	

۲
۲۰
۲۰۰
۴۰۰
۴۰
۴
۸۰

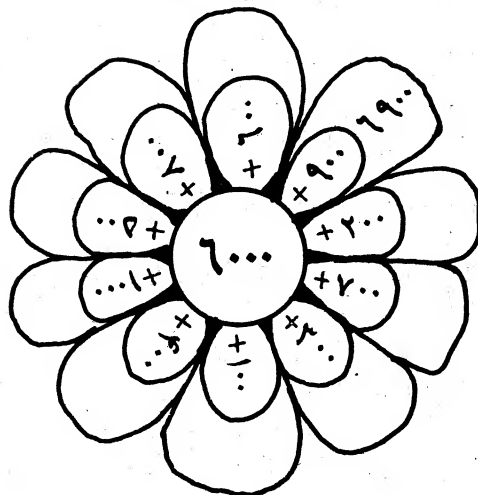
نتیجه : عدد های از ۱ تا ۹ یک رقمی اند و در خانه یکها نوشته میشوند .

عدد های از ۱۰ تا ۹۹ دو رقمی اند که رقم اول آنها در خانه یکها و رقم دوم آنها در خانه دهها نوشته میشوند .

عدد های از ۱۰۰ تا ۹۹۹ سه رقمی اند که رقم اول آنها در خانه یکها، رقم دوم آنها در خانه دهها و رقم سوم آنها در خانه صدها نوشته میشوند .

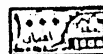

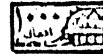

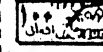

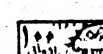

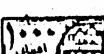
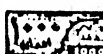
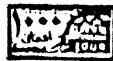

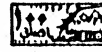

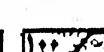

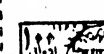

① الف: ۱۰۰ های پوره رابا ۶...

جمع کنید :

② نوت‌های هر چوکات را بشمارید؛ عدد‌های آنها را در خانه‌های

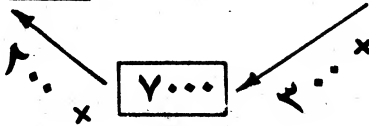
خالی بنویسید . سپس آنها را جمع کنید .

      	 	 	
<input type="text"/> = <input type="text"/> + <input type="text"/>	<input type="text"/> = <input type="text"/> ۵۰۰ + <input type="text"/> ۳۲۰۰		
       	 	 	
<input type="text"/> = <input type="text"/> + <input type="text"/>	<input type="text"/> = <input type="text"/> + <input type="text"/>		

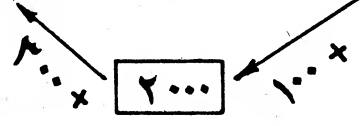
① جمع عددها در دو قدم

به مثالهای بالا توجه کنید و سوالهای ذیل را در دو قدم در کتابچه های خود حل کنید.

$$\boxed{7200} = 500 + 6700$$

$$\boxed{2300} = 400 + 1900$$

سوالهای ذیل را حل کنید.

$$\boxed{} = 200 + 8900$$

$$\boxed{} = 700 + 3600$$

$$\boxed{} = 900 + 4500$$

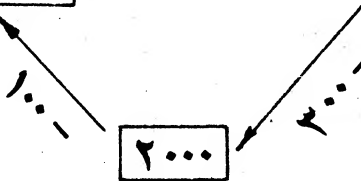
$$\boxed{} = 300 + 7800$$

$$\boxed{} = 600 + 2700$$

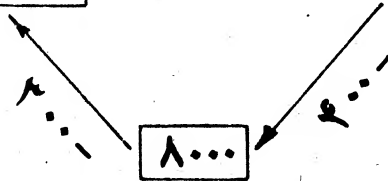
$$\boxed{} = 600 + 6600$$

② تفریق عددها از یکدیگر در دو قدم

$$\boxed{1900} = 400 - 2300$$

$$\boxed{7700} = 700 - 8400$$

به مثالهای بالا توجه کنید و سوالهای ذیل را در دو قدم در کتابچه های خود حل کنید.

$$\boxed{} = 200 - 7100$$

$$\boxed{} = 700 - 5500$$

$$\boxed{} = 600 - 9200$$

$$\boxed{} = 900 - 2400$$

$$\boxed{} = 800 - 6800$$

$$\boxed{} = 800 - 1600$$

① برآن سوالها چلیپا بکشید ، که جوابهای آنها با عدد های چوکات های بالایی مساوی نه باشند.

<div>۹۱۰۰</div> <div>= ۶۰۰ + ۸۵۰۰</div> <div>= ۴۰۰ + ۸۷۰۰</div> <div>= ۳۰۰ + ۸۷۰۰</div> <div>= ۲۰۰ + ۸۹۰۰</div> <div>= ۹۰۰ + ۸۱۰۰</div>	<div>۴۵۰۰</div> <div>= ۷۰۰ + ۳۸۰۰</div> <div>= ۶۰۰ - ۵۰۰۰</div> <div>= ۷۰۰ - ۵۲۰۰</div> <div>= ۸۰۰ + ۳۷۰۰</div> <div>= ۱۰۰ - ۴۶۰۰</div>	<div>۷۹۰۰</div> <div>= ۵۰۰ - ۸۴۰۰</div> <div>= ۴۰۰ - ۸۲۰۰</div> <div>= ۶۰۰ - ۸۵۰۰</div> <div>= ۷۰۰ - ۸۶۰۰</div> <div>= ۲۰۰ - ۸۲۰۰</div>
---	---	---

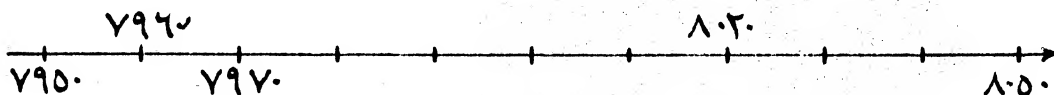
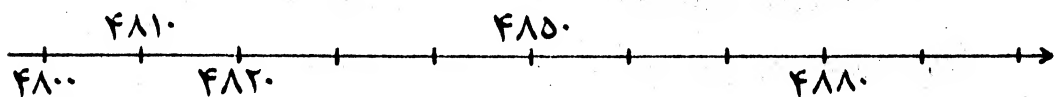
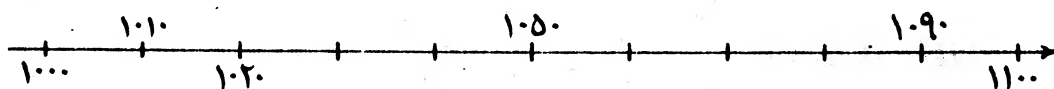
② نوتهای هر چوکات را بشمارید ؛ عدد های آنها را درخانه های خالی بنویسید . سپس آنها را با عدد های چوکات پایین مقایسه کنید.

<div>۱۱۱۰</div>	<div>۱۱۱۰</div>	<div>۱۱۱۰</div>	<div>۱۱۱۰</div>	<div>۱۱۱۰</div>	<div>۱۱۱۰</div>
<div>۲۶۰۰</div>	<div>۲۵۷۰</div>	<div>۳۱۴۰</div>	<div>۲۰۸۰</div>	<div>۲۱۲۰</div>	<div>۱۱۱۰</div>

① با زیاد کردن عدد ۱۰، خانه های خالی را با عدد های مسلسل پر کنید:

								۲۰۲۰	۲۰۱۰
								۳۱۲۰	۳۱۱۰
									۶۲۱۰
									۸۴۱۰

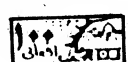
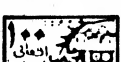

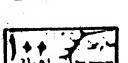
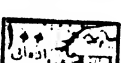
② در جاهای نشانی شده شعاعهای عددی، عدد های مناسب را بنویسید.

③ خانه های خالی را با زیاد کردن یا کم کردن عدد ۱۰، با عدد های مناسب پر کنید.

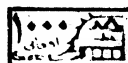

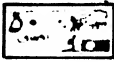

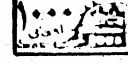

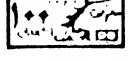
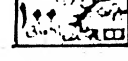
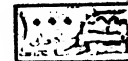

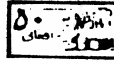
۴۳۳۰		۴۳۱۰			۴۰۰۰	۳۹۹۰
	۳۶۵۰				۳۶۳۰	
۱۵۰۰		۱۴۸۰			۷۰۱۰	۷۰۰۰
	۲۹۳۰				۲۹۱۰	
۱۰۰۰۰		۹۹۸۰			۱۸۹۰	۱۸۸۰

① ۱۰۰ های پوره را با دههای پوره جمع کنید :

           	
<input type="text"/> = ۸۰ + ۴۲۰۰	<input type="text"/> = ۵۰ + ۲۴۰۰

<input type="text"/> = ۱۰ + ۶۴۰۰	<input type="text"/> = ۶۰ + ۲۷۰۰
<input type="text"/> = ۲۰ + ۳۱۰۰	<input type="text"/> = ۷۰ + ۳۶۰۰
<input type="text"/> = ۸۰ + ۸۹۰۰	<input type="text"/> = ۹۰ + ۷۲۰۰
<input type="text"/> = ۷۰ + ۵۷۰۰	<input type="text"/> = ۵۰ + ۴۵۰۰

② دههای پوره را از ۱۰۰ های پوره تفریق کنید :

        	
<input type="text"/> = ۱۰ - ۳۱۰۰	<input type="text"/> = ۱۰ - ۴۳۰۰

<input type="text"/> = ۲۰ - ۳۱۰۰	<input type="text"/> = ۲۰ - ۳۲۰۰
<input type="text"/> = ۳۰ - ۳۱۰۰	<input type="text"/> = ۵۰ - ۵۵۰۰
<input type="text"/> = ۴۰ - ۳۱۰۰	<input type="text"/> = ۸۰ - ۶۳۰۰

① جمع عددها با یکدیگر در دو قدم :

$$\boxed{2540} = 60 + 2480$$

$$\boxed{1720} = 30 + 1690$$

به مثالها توجه کنید و سوالها را در دو قدم در کتابچه های خود حل کنید :

$$\boxed{} = 60 + 960$$

$$\boxed{} = 40 + 3470$$

$$\boxed{} = 90 + 4420$$

$$\boxed{} = 90 + 6930$$

$$\boxed{} = 50 + 5980$$

$$\boxed{} = 80 + 8450$$

② تفریق کردن عددها از یکدیگر در دو قدم :

$$\boxed{5640} = 90 - 5570$$

$$\boxed{2380} = 60 - 2440$$

به مثالها توجه کنید و سوالها را در دو قدم در کتابچه های خود حل کنید :

$$\boxed{} = 30 - 1320$$

$$\boxed{} = 90 - 4780$$

$$\boxed{} = 20 - 6510$$

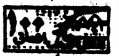

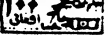

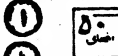
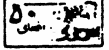

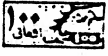

$$\boxed{} = 60 - 7450$$

$$\boxed{} = 70 - 8060$$

$$\boxed{} = 80 - 9340$$

$9\dots$	$997\dots$	$995\dots$
$1\dots - 91\dots$	$= 7\dots + 99\dots$	$= 5\dots - 1\dots\dots$
$7\dots + 194\dots$	$= 7\dots - 1\dots\dots$	$= 5\dots - 1\dots\dots$
$11\dots + 72\dots$	$= 3\dots - 1\dots\dots$	$= 7\dots - 1\dots\dots$
$5\dots - 9\dots5\dots$	$= 5\dots - 999\dots$	$= 7\dots + 919\dots$

۲۱۱۳   ۲۱۱۵   ۲۴۲۵   ۱۱۳۵   ۴۱۱۶   ۲۳۶۹

1. 27	1. 28	1. 29	~~1. 30~~	~~1. 31~~	1. 32
1737	1738	1739	1740	1741	1742
2883	2884	2885	2886	2887	2888

① خانه های خالی را با عددهای مناسب پر کنید :

۱۰۳۰			۱۰۲۷			۱۰۲۴		۱۰۲۲	۱۰۲۱
		۱۰۹۸				۱۰۹۴			۱۰۹۱
۱۱۱۰	۱۱۰۹					۱۱۰۴			۱۱۰۱
				۱۱۹۶					۱۱۹۱

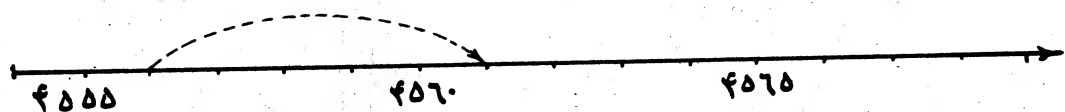
② عددهای پایین را به ترتیب بنویسید :

_____	۶۹۹۸	_____	۴۱۹۶	۲۴۱۸	۲۴۲۲
_____	۷۰۰۳	_____	۴۱۹۷	۲۴۱۹	۲۴۲۱
_____	۶۹۹۹	_____	۴۲۰۰	_____	۲۴۱۸
_____	۷۰۰۲	_____	۴۱۹۹	_____	۲۴۱۹
_____	۷۰۰۰	_____	۴۱۹۸	_____	۲۴۲۰
_____	۷۰۰۱	_____	۴۲۰۱	_____	۲۴۲۳

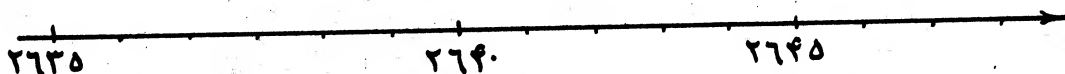
③ خانه های خالی را با عددهای مناسب پر کنید :

۳۹۲۰			۳۹۱۷		۳۹۱۵		۳۹۱۳	۳۹۱۲
	۱۴۶۴			۱۴۶۱		۱۴۵۹		۱۴۵۷
۴۸۹۶				۴۸۹۲				۴۸۸۸
			۵۶۰۹					۵۶۰۴
			۶۳۲۰					۶۳۱۵

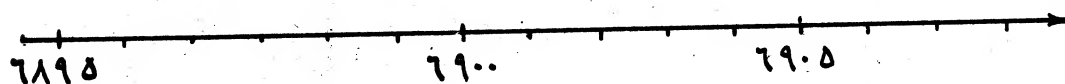
① سوالهای جمع را در شاعهای عددی نشان بدهید. سپس، آنها را حل کنید.

$$\boxed{} = 9 + 4558 \quad \boxed{} = 8 + 4552 \quad \boxed{} = 5 + 4556$$

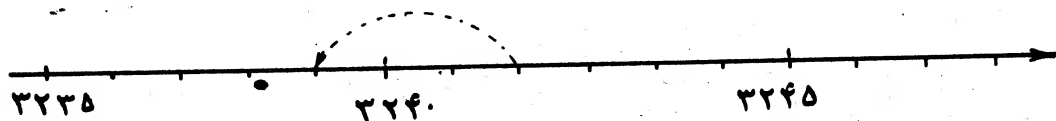

$$\boxed{} = 4 + 2638 \quad \boxed{} = 7 + 2639 \quad \boxed{} = 6 + 2637$$

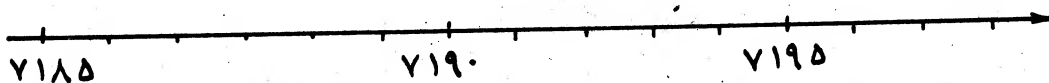

$$\boxed{} = 6 + 6903 \quad \boxed{} = 7 + 6892 \quad \boxed{} = 3 + 6899$$

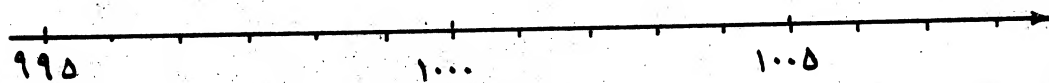
② سوالهای تفریق را در شاعهای عددی نشان بدهید. سپس، آنها را حل کنید:

$$\boxed{} = 9 - 3246 \quad \boxed{} = 6 - 3244 \quad \boxed{} = 3 - 3242$$

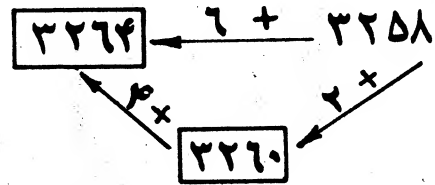
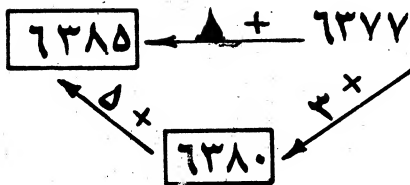

$$\boxed{} = 9 - 7199 \quad \boxed{} = 5 - 7194 \quad \boxed{} = 6 - 7191$$

$$\boxed{} = 9 - 1006 \quad \boxed{} = 5 - 1001 \quad \boxed{} = 4 - 1004$$

① جمع عددها در دو قدم :

به مثالها توجه کنید و سوالها را در دو قدم، در کتابچه های خود حل کنید :

$$\boxed{} = 6 + 5217$$

$$\boxed{} = 5 + 2687$$

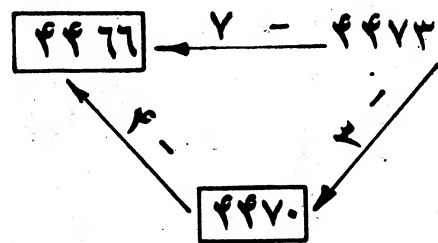
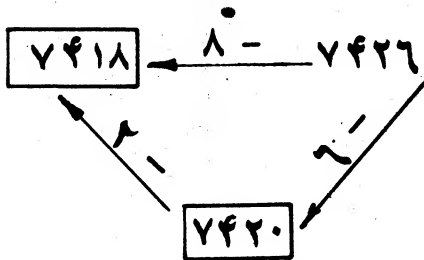
$$\boxed{} = 9 + 7306$$

$$\boxed{} = 9 + 4266$$

$$\boxed{} = 7 + 9194$$

$$\boxed{} = 6 + 8625$$

② تفریق کردن عددها از یکدیگر در دو قدم :

به مثالها توجه کنید و سوالها را در دو قدم در کتابچه های خود حل کنید :

$$\boxed{} = 9 - 3003$$

$$\boxed{} = 7 - 2423$$

$$\boxed{} = 6 - 4105$$

$$\boxed{} = 6 - 5222$$

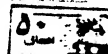

$$\boxed{} = 2 - 6001$$

$$\boxed{} = 4 - 8202$$

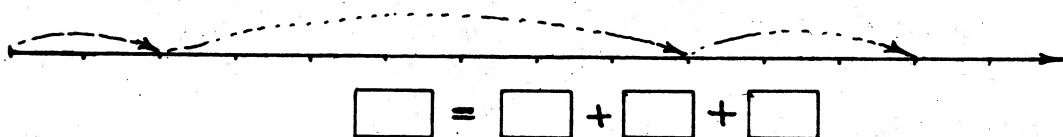
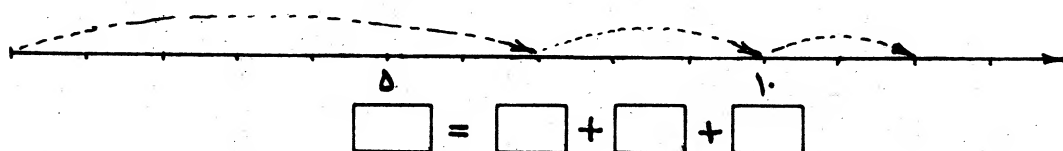
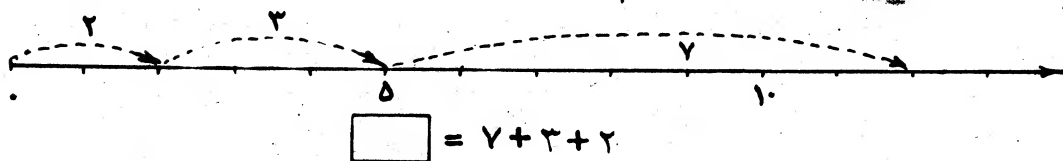
دورقم صد هارا حلقه کنید :		
۴۳	۴۵۴	⑦ ۶۶
۱۱۱	۲۲۸	۲۱
۳۰۰		۷۲۶
۷۹	۹۹۹	۸۲۸

دورقم ده هارا حلقه کنید :		
۷۷۷	۶۳	۲④۳
۵۴۴	۲۲۱	۷۸۸
۵۱	۳۰	۹
۷	۶۰۰	۹۳
۶۶۶	۴۵	۱۰

۲- نوت های هر دو طرف چوکات را حساب کنید و عدد هر کدام را در زیر آن بنویسید . سپس عدد هارا جمع کنید .

  	<table border="1"> <tr><td>۲</td><td>۵</td><td>۲</td></tr> <tr><td>۶</td><td>۱</td><td>۶</td></tr> <tr><td>۸</td><td>۶</td><td>۸</td></tr> </table>	۲	۵	۲	۶	۱	۶	۸	۶	۸	
۲	۵	۲									
۶	۱	۶									
۸	۶	۸									
 		 									
۶۶۶		۲۵۲									
  	<table border="1"> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> </table>										
		 									
  		 									
 	<table border="1"> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> </table>										
		 									
  		 									

① از روی شعاعهای عددی سوالها را بنویسید. سپس آنها را حل کنید و جوابهای آنها را با هم مقایسه کنید:

نتیجه: اگر در عملیه جمع جایهای عدد هارا با هم تبدیل کنیم؛ جواب آن تغییر نمیکند.

② در سوالها، جایهای عدد هارا قسمی تبدیل کنید که جمع کردن آن آسان شود. در مرحله اول دهها، صدها و هزارهای پوره را بدست آورید.

 = 200 + 750 + 2800	 = 40 + 60 + 150	 = 3 + 9 + 27
 = 750 + 200 + 2800	 = 150 + 40 + 60	 39 = 9 + 3 + 27

این سوالها را مانند مثالهای بالا حل کنید:

 = 1100 + 600 + 900	 = 60 + 400 + 740	 = 1 + 9 + 5
 = + +	 = + +	 = 5 + 1 + 9
 = 300 + 800 + 1700	 = 60 + 150 + 50	 = 25 + 6 + 5
 = + +	 = + +	 = + +

فصل پنجم

مقیاسات یا اندازه ها

- ① طول : برای اندازه کردن طول چیزها به مقیاسات ثابت و قبول شده ضرورت است . مثلاً خطکش ما . خطکش ملی متر و سانتی متر را نشان میدهد .

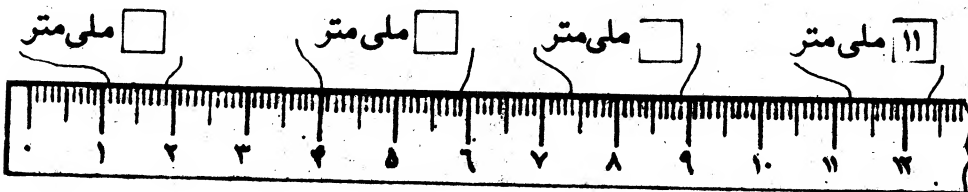
- ② اندازه کردن : طول قلمهای پایین را به کمک خطکش های رسم شده اندازه و عدد های آنها را در خانه های خالی بنویسید .

توجه : در پیدا کردن طول قلمهای رسم شده [ب و ج] خوب دقت کنید .

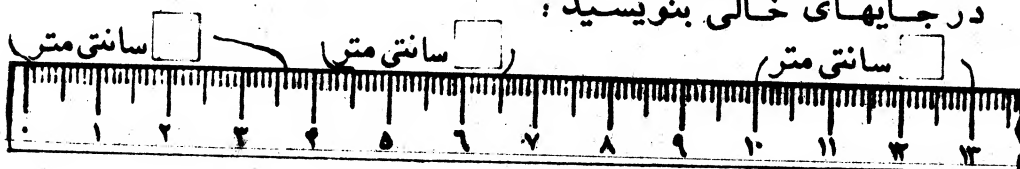

سانتی متر ☐   سانتی متر ☐   سانتی متر ☐

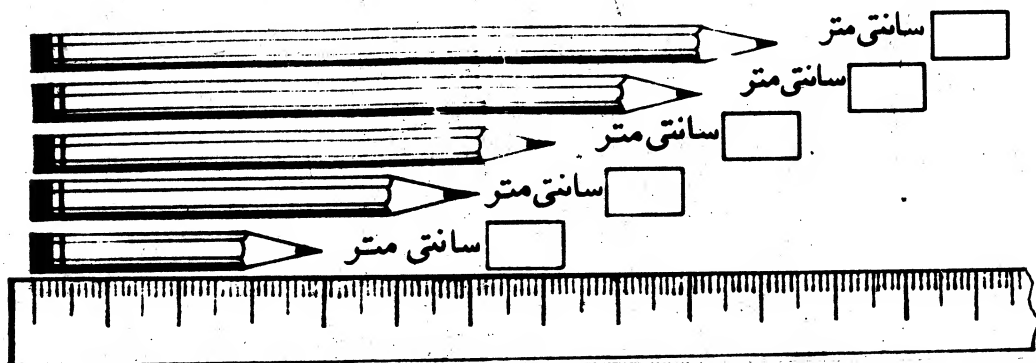
- ③ طول دو حصه نشانی شده را به ملی متر پیدا کنید و در جایهای خالی بنویسید .

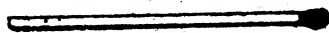
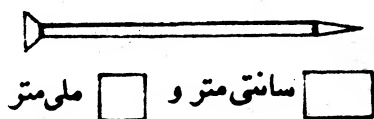
- ④ طول دو حصه نشانی شده را به سانتی متر پیدا کنید و عدد های آن را در جایهای خالی بنویسید :

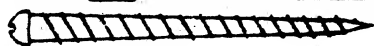
① طول هر پینسل را به کمک خطکش پیدا کنید و در خانه های خالی بنویسید:

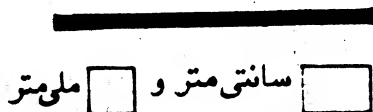
② طول چیزهای پایین را به کمک خطکش پیدا کنید و در خانه های خالی بنویسید:

سانتی متر و ملی متر

سانتی متر و ملی متر

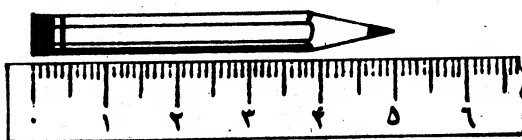

سانتی متر و ملی متر

سانتی متر و ملی متر

③ مثالها را ببینید و سوالها را حل کنید:

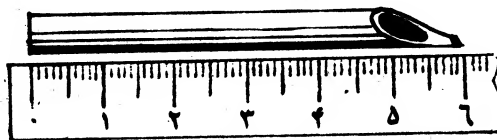

۵ ملی متر = ۵۰ ملی متر ÷ ۱۰ = ۵ سانتی متر

۷۰ ملی متر = سانتی متر

۴۰ ملی متر = سانتی متر

۳۰ ملی متر = سانتی متر

۶ سانتی متر = ۶۰ ملی متر × ۱۰ = ۶۰ ملی متر

۴ سانتی متر = ملی متر

۲ سانتی متر = ملی متر

۹ سانتی متر = ملی متر

① مثال را ببینید و ملی مترها را به سانتی مترها تبدیل کنید :

۶۵ ملی متره = سانتی متر + ملی متر

۳۳ ملی متر = سانتی متر + ملی متر   ۱۱ ملی متر = سانتی متر + ملی متر

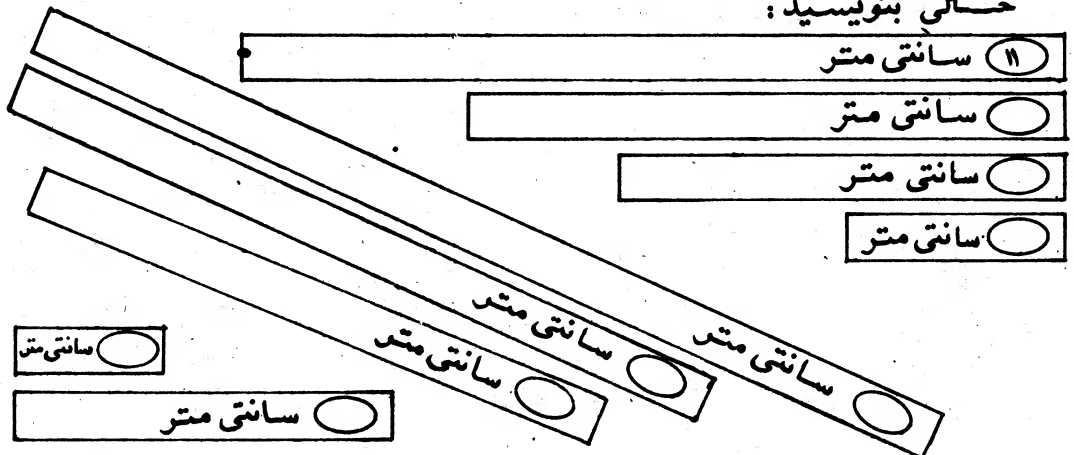
۶۸ ملی متر = سانتی متر + ملی متر   ۴۱ ملی متر = سانتی متر + ملی متر

② مثالها را ببینید . سپس ملی مترها را به سانتی مترها و سانتی مترها را به ملی مترها تبدیل و خانه های خالی را پر کنید :

۷ سانتی متر = ملی متر   ۸۰ ملی متر = سانتی متر

۳				۵		۹	۱	۸	۷	سانتی متر
	۲۰	۹۰	۴۰		۶۰			۸۰	۷۰	ملی متر

③ طول چوبهای پایین را اندازه کنید و عدد های آنها را در خانه های خالی بنویسید :

④ طول چوبها را با یکدیگر جمع کنید :

طول تمام چوبها سانتی متر است .

متر

- ① سانتی متر و ملی متر اندازه های کوچک است . طول چیز های کلان به متر اندازه میشود .

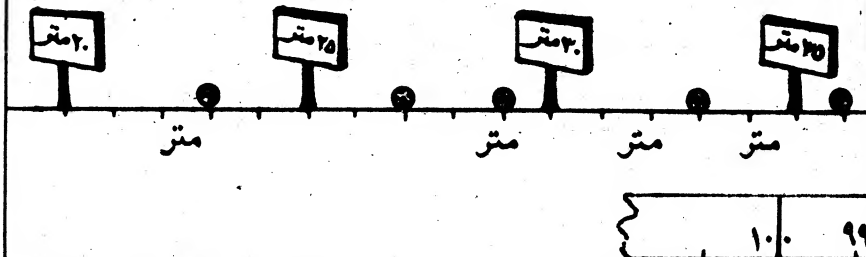
$$۱۰۰ \text{ سانتی متر} = ۱ \text{ متر}$$

- ② طول متر در این صفحه نشان داده شده . عدد های نوشته نشده سانتی متر ها را بنویسید :
- ③ در شکل پایین بچه توپ خود را چقدر دور انداخته است ؟

جواب: متر

- ④ جایهای نشانی شده ، جایهای رسیدن توپ را نشان میدهند . فاصله های آن را پیدا کنید و در خانه های خالی بنویسید :

① به مثالها توجه کنید و سوالها را حل کنید :

$$۴ \text{ متر} = (۱۰۰ \times ۴) = ۴۰۰ \text{ سانتی متر} \quad ۳۰۰ \text{ سانتی متر} = (۳۰۰ \div ۱۰۰) = ۳ \text{ متر}$$

$$۶ \text{ متر} = \square \text{ سانتی متر} \quad ۲ \text{ متر} = \square \text{ سانتی متر} \quad ۱۰۰۰ \text{ سانتی متر} = \square \text{ متر}$$

② به مثالها توجه کنید و سوالها را حل کنید :

$$۲۴۰ \text{ سانتی متر} = ۲ \text{ متر} + ۴۰ \text{ سانتی متر} \quad ۳۰۷ \text{ سانتی متر} = \square \text{ متر} + \square \text{ سانتی متر}$$

$$۵۶۲ \text{ سانتی متر} = \square \text{ متر} + \square \text{ سانتی متر} \quad ۱۰۳ \text{ سانتی متر} = \square \text{ متر} + \square \text{ سانتی متر}$$

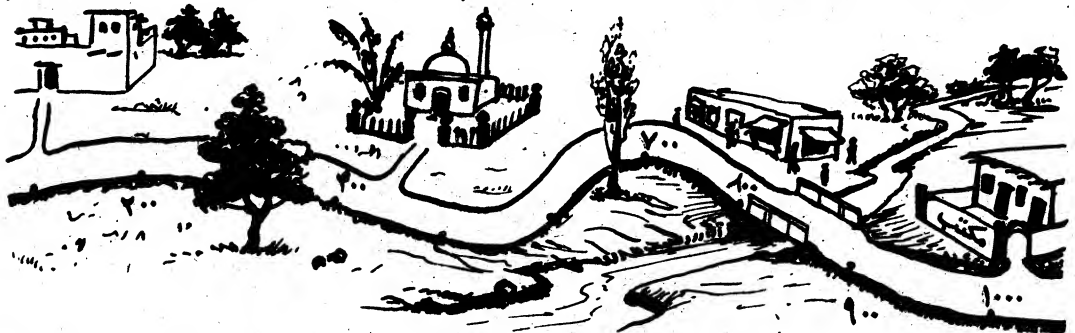
③ مانند مثالها متر را به سانتی متر و سانتی متر را به متر تبدیل کنید و در خانه های خالی بنویسید :

۷	۱		۳	۲		۴		۶	۹	۵	متر
		۸۰۰			۱۰۰۰		۱۰۰		۹۰۰	۵۰۰	سانتی متر

کیلومتر : فاصله های بسیار دراز را به کیلومتر اندازه میکنیم .

$$۱۰۰۰ \text{ متر} = ۱ \text{ کیلومتر}$$

④ بحث کنید که در قریه شما کدام فاصله ها تقریباً یک کیلومتر میشود ؛ و بگویید که آنها را چى قسم اندازه کرده میتوانید .

⑤ خانه های خالی را به کمک شکل پر کنید .

از خانه تا مسجد $\square$ متر
از خانه تا دکانها $\square$ متر
از مکتب تا پل $\square$ متر
از خانه تا مکتب $\square$ متر

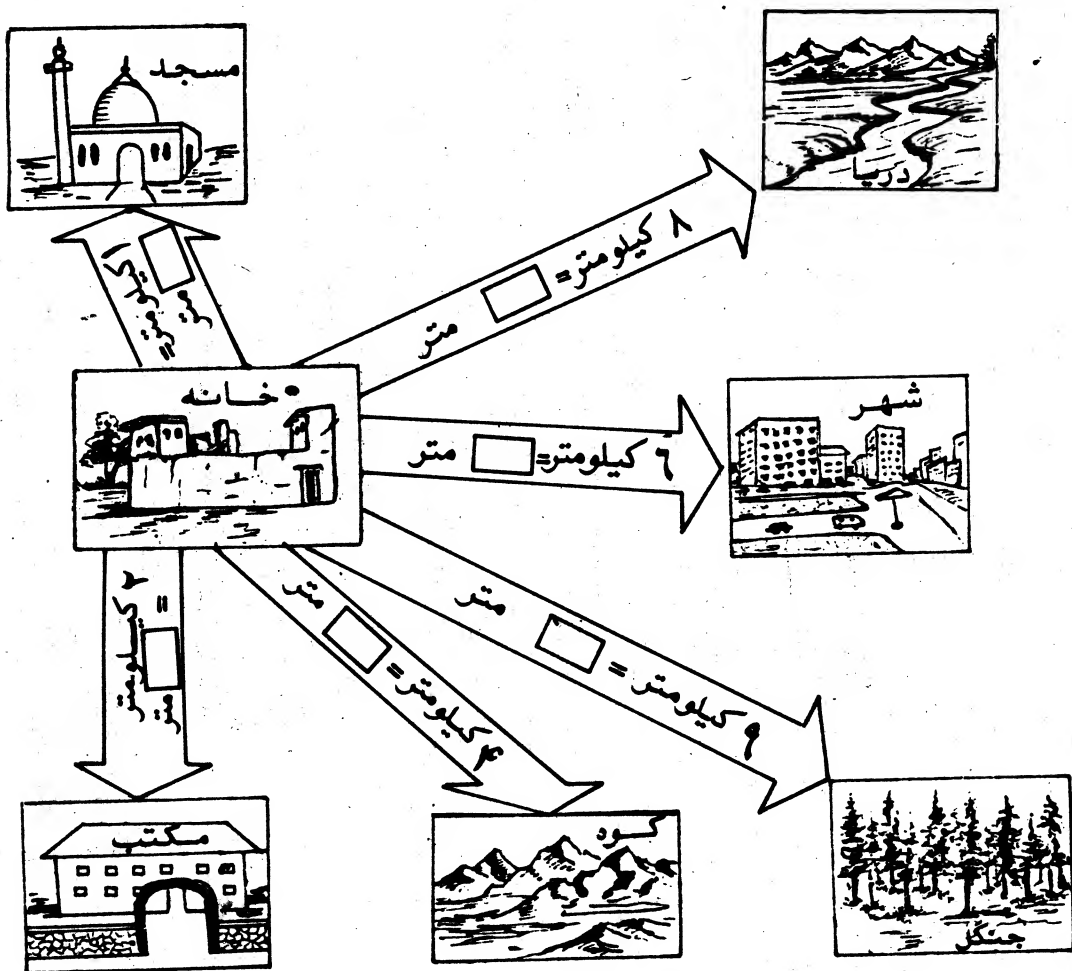
① چند متر فاصله دیگر طی شود تا یک کیلومتر تکمیل شود ؟

مثال : ۱۸۰ متر + ۸۲۰ متر = ۱ کیلومتر

۹۳۰ متر + متر = ۱ کیلومتر | ۶۰۰ متر + متر = ۱ کیلومتر

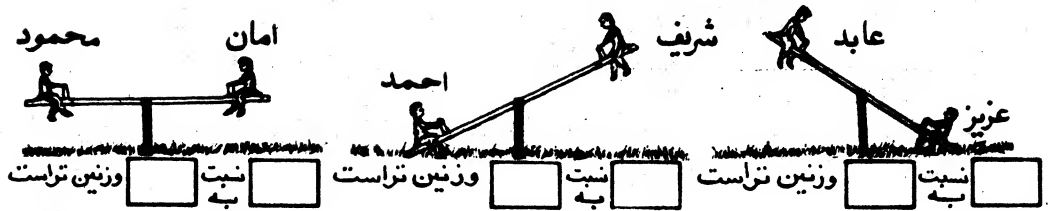
۵۸۰ متر + متر = ۱ کیلومتر | ۴۰۰ متر + متر = ۱ کیلومتر

② در شکل‌های پایین فاصله خانه اشرف تا جای‌های مختلف به کیلومتر نشان داده شده است ، کیلومترهای آنها را به مترها تبدیل کنید .

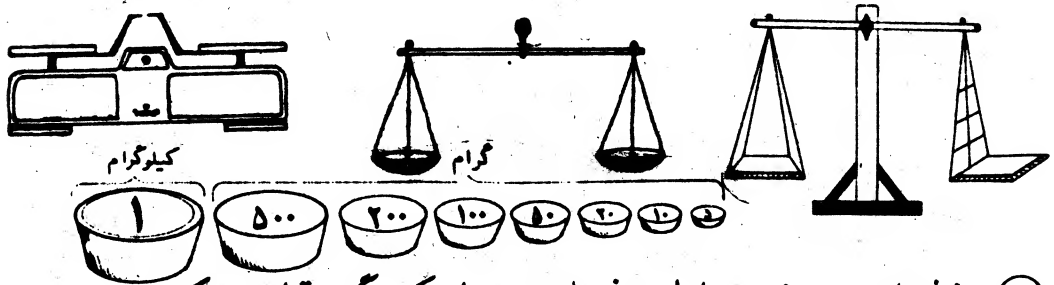

وزن یا سنگینی :

۱ در شکل‌های پایین وزن کی زیاد است ؟

۲ برای پیدا کردن وزن چیزها از ترازو و وزنها کار گرفته میشود .

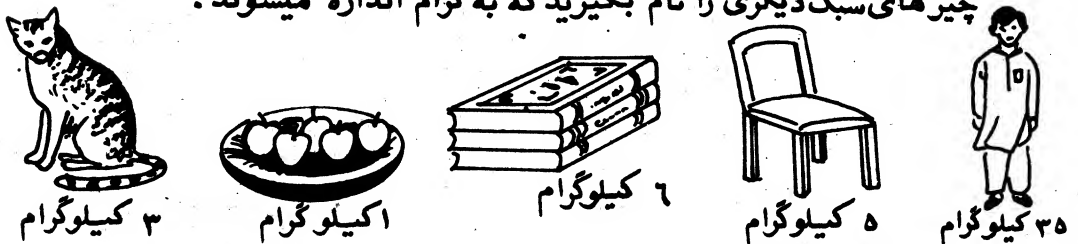

۳ وزنهای چیزها را بخوانید و با یکدیگر مقایسه کنید .

چیزهای سبک به گرام اندازه میشوند

چیزهای سبک دیگری را نام بگیرید که به گرام اندازه میشوند .

چیزهای سنگین به کیلوگرام اندازه میشوند .

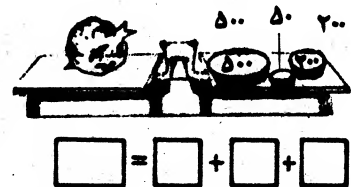
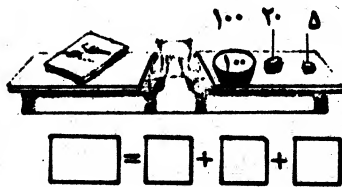
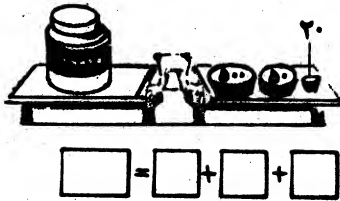
چیزهای سنگین دیگری را نام بگیرید که به کیلوگرام اندازه میشوند .

وزن چیزها به گرام و کیلوگرام اندازه میشود.

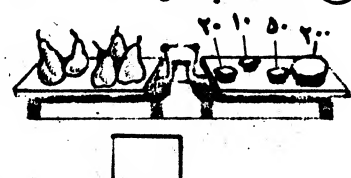
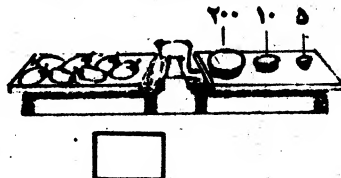
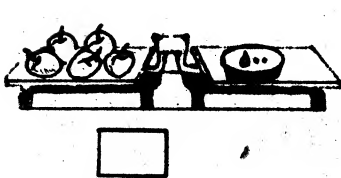

یک کیلوگرام ۱۰۰۰ گرام میشود.

① وزن چیزهای زیر را به گرام پیدا کنید.

② وزن چیزها را در خانه های خالی نوشته کنید.

③ وزن بوره هربشقاب را از چوکات پایین انتخاب و در خانه های خالی بنویسید.

۳۲۰ گرام ۲۵۰ گرام ۵۰ گرام ۱۲۰ گرام ۵۰۰ گرام ۸۰ گرام

④ وزن ۳ دانه سیب را چي قسم پیدا کرده میتوانیم؟

۱- وزنهای طرف راست را جمع میکنیم:

$$۱۰۰ \text{ گرام} + ۲۰۰ \text{ گرام} = ۳۰۰ \text{ گرام}$$

۲- وزنهای طرف چپ را جمع میکنیم:

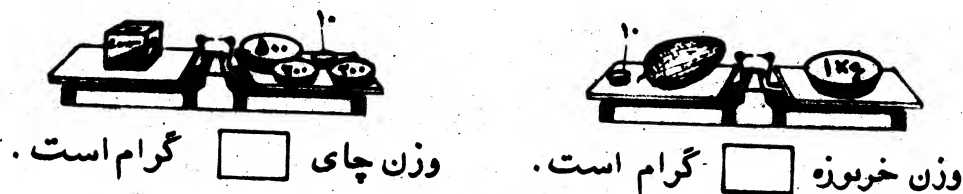
$$۲۰ \text{ گرام} + ۵ \text{ گرام} = ۲۵ \text{ گرام}$$

۳- از وزن زیاد وزن کم را تفریق میکنیم:

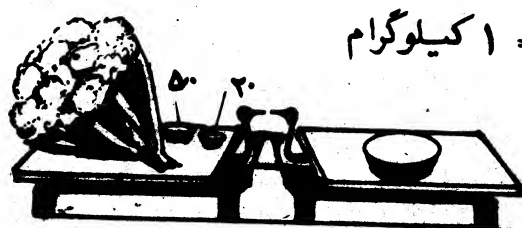
$$۳۰۰ \text{ گرام} - ۲۵ \text{ گرام} = ۲۷۵ \text{ گرام}$$

① وزن چیزها را پیدا و در خانه های خالی نوشته کنید.

② به مثال توجه کنید. سپس گرامها را به کیلوگرام تبدیل و در خانه های خالی بنویسید.

مثال: $70 \text{ گرام} + 930 \text{ گرام} = 1 \text{ کیلوگرام}$

$920 \text{ گرام} + \square \text{ گرام} = 1 \text{ کیلوگرام}$

$407 \text{ گرام} + \square \text{ گرام} = 1 \text{ کیلوگرام}$

$230 \text{ گرام} + \square \text{ گرام} = 1 \text{ کیلوگرام}$

$800 \text{ گرام} + \square \text{ گرام} = 1 \text{ کیلوگرام}$

③ به مثال توجه کنید؛ خانه های خالی را با اعداد مناسب پر کنید:

مثال:

$5 \text{ کیلوگرام} = 5 \times 1000 = 5000 \text{ گرام}$

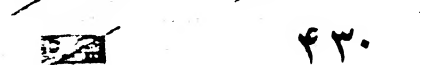
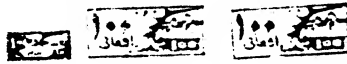

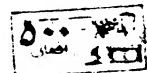
کیلوگرام	۵	۷	۹	۲	۳	۱۰	۱	۸
گرام	۵۰۰۰							

۱- سوالها را حل کنید و جوابهای آنها را با عددهای داده شده مقایسه کنید.

$$\begin{array}{r} 751 \\ + 1 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 739 \\ + 270 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 738 \\ + 201 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 457 \\ + 321 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 324 \\ + 70 \\ \hline 394 \end{array}$$

۱۳۹	۷۷۸	۹۹۹	۷۵۹	۳۸۹
-----	-----	-----	-----	-----

۲- نوت‌های هرچوکات را حساب کنید و عدد‌های آنها را مثل نمونه بنویسید. سپس به اندازه عددچوکات طرف چپ برنوت‌ها چلیپا بکشید و آن را از عدد نوشته شده تفریق کنید.

۳۳۰ افغانی	<table border="1"> <tr><td>۰</td><td>۳</td><td>۴</td></tr> <tr><td>۰</td><td>۲</td><td>۳</td></tr> <tr><td>۰</td><td>۱</td><td>۱</td></tr> </table>	۰	۳	۴	۰	۲	۳	۰	۱	۱	 <u>۴۳۰</u>
۰	۳	۴									
۰	۲	۳									
۰	۱	۱									
۶۲۰ افغانی	<table border="1"> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> </table>										 <u> </u>

۳- سوالها را حل کنید و جوابهای آنها را با عدد های داده شده مقایسه کنید.

$$\begin{array}{r} 787 \\ - 324 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 419 \\ - 277 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 324 \\ - 14 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 491 \\ - 221 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 773 \\ - 472 \\ \hline \end{array}$$

३१.	२४.	५७२	२२२	२.१
-----	-----	-----	-----	-----

وقت:

① در اکثر ساعتها عدد ده با این قسم 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12 نوشته شده اند. هر دو شکل عدد هارا با هم مقایسه و یاد بگیرید.

10 = ۱۰	7 = ۷	4 = ۴	1 = ۱
11 = ۱۱	8 = ۸	5 = ۵	2 = ۲
12 = ۱۲	9 = ۹	6 = ۶	3 = ۳

② عددها را به شکل دیگر بنویسید:

<input type="text"/> ۲	<input type="text"/> ۱۲	<input type="text"/> ۶	<input type="text"/> ۴
<input type="text"/> ۵	<input type="text"/> ۱۰	<input type="text"/> ۷	<input type="text"/> ۹
<input type="text"/> ۱۱	<input type="text"/> ۱	<input type="text"/> ۳	<input type="text"/> ۸

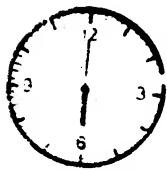

③ به شکل ساعت ببینید:

در یک دور خود ۱۲ عدد دارد.
 در یک دور خود نشانه های کلان دارد.
 در یک دور خود مجموعاً نشانه ها دارد.
 عقربه کوتاه دارد که ساعتها را نشان میدهد.
 عقربه کوتاه ۸ و عقربه دراز ۱۲ را نشان میدهد. پس ساعت ۸ بجه است.

④ وقتهای ساعتها را در خانه های مربوط بنویسید:

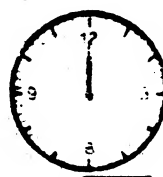
بجه

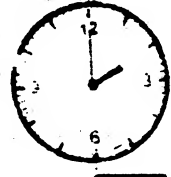
بجه

بجه

بجه

بجه

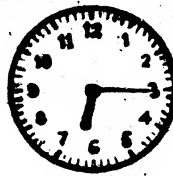
۱) ارتباط عقربه های دراز و کوتاه ساعتها را پیدا کنید :

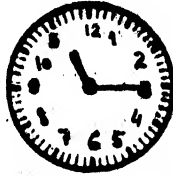
این ساعت ☐ بجه را نشان میدهد .
 عقربه دراز ۱۰ نشانه خورد را طی کرده یعنی ☐ دقیقه از ☐ تیر شده است . عقربه کوتاه کمی بیجا شده است .
 حالا عقربه دراز ☐ نشانه ها را طی کرده یعنی ☐ دقیقه از ☐ تیر شده است . عقربه کوتاه در بین ۸ و ۹ است .

☐ دقیقه = ☐ ساعت

۲) وقتیای صحیح ساعتها ی پایین را بنویسید :

۱۰:۱۰

۳) به مثالها توجه کنید و خانه های خالی را پر کنید :

۲ ساعته = $60 \times 2 = 120$ دقیقه   ۱۰ ساعت = $60 \times 10 = 600$ دقیقه

۹	۴	۵	۸	۷	۳	۱	۶	۱۰	۲	ساعتها
								۶۰۰	۱۲۰	دقیقه ها

نوت : یک شب و روز ۲۴ ساعت است .

- ① بعضی ساعتها سه سوزن دارند . سوزن درازترین آن ثانیه را نشان میدهد . حرکت هر قدم این سوزن یک ثانیه است .
این سوزن دراز در یک دور دقیقه را پوره میکند که ثانیه میشود .

ثانیه = دقیقه

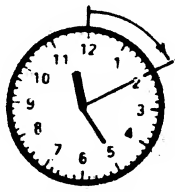
- ② در ساعت‌های پایین درازترین عقربه ها که از ۳ شروع به حرکت میکنند چند ثانیه را نشان میدهند ؟

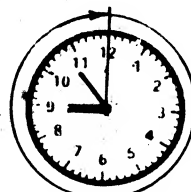
ثانیه

ثانیه

ثانیه

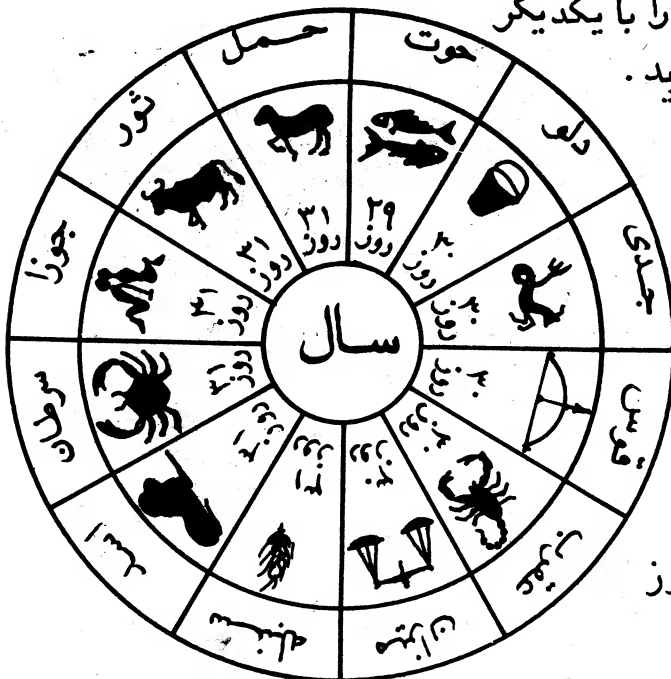

ثانیه

ثانیه

- ③ شکل پایین ترتیب ماه‌های سال را با تعداد روزهای آنها نشان میدهد . شکلها و نامها را با یکدیگر مقایسه و نامها را یاد بگیرید .

یک سال ماه است .

یک سال روز است .

یادداشت : برای آسانی کار به صورت عموم روز های یک ماه ، ۳۰ روز حساب میشود .

① این ماهها چند روز میشوند ؟

روز = ماه ۳   روز = ماه ۵   روز = ماه ۸
روز = ماه ۲   روز = ماه ۴   روز = ماه ۶

② نامهای ماهها را در خانه های خالی به ترتیب بنویسید. نام هر ماه را در چوکات پیدا کنید و بر آن خط بکشید :

حمل	میزان	اسد	جدی	سرطان	سنبله
دلو	ثور	قوس	جوزا	حوت	عقرب
۱	۲	۳	۴	۵	۶
۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
حمل					

③ یک هفته = ۷ روز است.

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
------	--------	--------	---------	----------	---------	------

④ تعداد روزهای هفته را در خانه های خالی بنویسید :

روز = هفته ۵   روز = هفته ۹
روز = هفته ۴   روز = هفته ۲

سوالهای عبارتی

- ۱- پدر زهره ۶۰۰ متر را تا جای کار خود طی میکند، این فاصله چند کیلومتر میشود ؟
- ۲- از قریه تا شفاخانه ۳ کیلومتر راه است، این فاصله چند متر میشود ؟
- ۳- خواهر کوچک مریم ۲ ساله است، او چند ماهه است ؟
- ۴- درازی پنل محمود ۱۲ سانتی متر و درازی پنل احمد ۱۶ سانتی متر و ۵ ملی متر است. پنل احمد از پنل محمود چند ملی متر کلانتر است ؟

فصل ششم

جمع با حاصل و تفریق با قرض

- ① عدد ها را در جایهای شان ② در اطراف رقم هزار ها بنویسید و قیمت هر رقم را معلوم کنید. حلقه بکشید.

یکها	دهها	صدها	هزارها		یکها	دهها	صدها	هزارها
۵	۲	۴	۲	۴۵۶۷	۵	۲	۴	۲
۴	۷	۶	۷	۷۶۵۴				
				۳۲۶				
				۸۹				

جمع با حاصل

مثال

یکها	دهها	صدها	هزارها
۰	۳	۳	۲
۴	۲	۵	۴
۱۲	۶	۸	۶

- ③ به طریقهٔ پایین جمع میکنیم :

۱- اول یکها را جمع میکنیم مثلاً: $۳ = ۸ + ۴$ یکها حالا ۲ یکها و ۱ دهها داریم. ۲ یکها را در زیر خانهٔ یکها و ۱ یعنی دهها را در دایره ① بالای خانهٔ دهها مینویسیم.

۲- بعد دهها را جمع میکنیم ① $۶ = ۲ + ۳$ دهها حالا ۶ را در زیر خانهٔ دهها مینویسیم.

۳- به همین ترتیب صدها و هزارها را جمع میکنیم :

- ④ سوالها را حل کنید و جوابهای آنها را با اعدادهای چوکات مقایسه کنید :

۶۲۴۶	۷۴۳۹	۴۳۶۷	۳۲۵۴
+ ۳۴۳۶	+ ۱۴۲۲	+ ۴۱۲۵	+ ۲۱۳۹
۸۴۹۲	۵۳۹۳	۹۶۸۲	۵۳۹۳

① مثال :

۱- یکها را جمع میکنیم $۷+۶=۱۳$ یکها میشود . حالا ۳ یکها را زیر خانه یکها و ۱ دهها را در دایره ① بالای خانه دهها نوشته میکنیم .

یکها	دهها	صدها	هزارها
①	①	①	①
۷	۵	۸	۵
۶	۸	۷	۲
+			
۱۳	۱۴	۱۶	۸
۳	۴	۶	

۲- به همین ترتیب دهها را جمع میکنیم :

① $۵+۸+۱۴=۲۷$ دهها میشود . ۴ دهها را زیر

خانه دهها نوشته میکنیم و سپس ۱ صدها را در دایره ① بالای خانه صدها مینویسیم . حالا صدها را جمع میکنیم : $۷+۸+۱۶=۳۱$ صدها میشود . حالا ۱ صدها را زیر خانه صدها و ۱ هزار را در دایره بالای خانه هزارها مینویسیم در آخر هزارها را جمع میکنیم .

② سوالها را حل کنید و جوابهای آنها را با عددهای داخل چوکات مقایسه کنید :

$$\begin{array}{r} ۶۷۹۳ \\ + ۲۸۸۹ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۴۳۶ \\ + ۳۷۸۵ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۸۴۳۵ \\ + ۶۷۶ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ①①① \\ ۳۵۸۷ \\ + ۱۷۶۳ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۳۷۵۴ \\ + ۱۴۹۸ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۷۵۴ \\ + ۱۷۸۹ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۸۸۷۵ \\ + ۸۷۵ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۴۳۵۶ \\ + ۴۹۷۸ \\ \hline \end{array}$$

۹۱۱۱

۹۷۵۰

۹۲۲۱

۹۶۸۲

۵۲۵۲

۵۳۵۰

۸۵۴۳

۹۳۳۴

① مثال :

در این مثال مجموعهٔ یکها ۲۳ است ۳ یکهای آن زیر خانهٔ یکها و ۲ دههای آن بالای خانهٔ دهها ② نوشته شده است. به همین ترتیب دهها ، صدها و هزارها جمع شده اند.

یکها	دهها	صدها	هزارها
۵	۹	۸	۲
۹	۵	۷	۱
۹	۸	۹	۳
+			
۲۳	۲۴	۲۶	۶
۳	۴	۶	

سوالها را مانند مثال بالا حل کنید :

○	○	○	
۱	۹	۷	۳
۲	۹	۸	۲
+	۴	۹	۱

○	○	○	
۲	۹	۳	۵
۶	۰	۴	۷
+		۱	۸

○	○	②	
	۶	۸	۷
۱	۷	۴	۸
+	۱	۹	۹
			۲۳
			۴

② به مثال ببینید . سپس عددها را از چوکاتها انتخاب کنید ؛ سوالهای جمع را بسازید و آنها را حل کنید . جوابهای آنها را با عددهای پایین مقایسه کنید :

$$\begin{array}{r} ۳۶۶۴ \\ ۲۷۶۹ \\ + ۱۶۸۶ \\ \hline \end{array}$$

۲۷۶۹
۳۸۹۷

۳۶۶۴
۲۷۸۸

۲۳۵۴
۱۶۸۶

۲۲۴۳	۹۰۳۹	۸۷۸۷	۹۹۱۵
۷۹۱۱	۹۲۴۷	۸۱۱۹	

تفریق با قرض

① مثال :

یکها	دهها	صدما	هزارما
۱۰	۵	۴	۳
۲	۴	۴	۳
۸	۲	۱	۲
۴	۱	۳	۱

میبینیم که ۸ یکها از ۲ یکها تفریق نمیشود. پس یک دهها را از خانه دهها قرض میگیریم و آن را ۱۰ یکها میسازیم و بالای خانه یکها مینویسیم. حالا ۱۰ یکها را با ۲ یکها جمع میکنیم: $10 + 2 = 12$ یگها پس، ۱۲ را بالای خانه یکها مینویسیم و بر ۴ خط میکشیم و بالای آن در دایره ۳ را مینویسیم. با قرض کردن ۱۰ یکها میتوانیم بصورت عادی عملیه تفریق را ادامه دهیم.

② سوالها را مانند مثال بالا حل کنید. سپس جوابهای آنها را در عدد های داخل چوکات پیدا و بر آن خط بکشید:

۷۹۴۶	۶۴۶	۴۶۳۴	۲۵۴۷
-۵۸۳۷	-۹۳	-۱۴۹۲	-۱۳۵۶
			۱۱۹۱
۱۵۹۹	۶۳۸۵	۹۶۲۰	۷۸۶
-۷۸۳	-۴۴۶۲	-۲۴۰۶	-۶۵۸

۱۳۸	۱۱۹۴	۲۱۰۹	۷۲۱۴	۱۹۲۳	۸۱۶
	۵۵۳			۳۱۴۲	

① مثال :

یکها	دهها	صدما	هزارها
۱۱	۷	۲	
۶	۳	۸	۲
۴	۴	۳	۱
۸			-
۳	۸	۴	۱

یکها	دهها	صدما	هزارها
۱۱	۷	۲	
۶	۳	۸	۲
۴	۴	۳	۱
۸			-

یکها	دهها	صدما	هزارها
۱	۳	۸	۲
۴	۴	۳	۱
۸			-

در مثال بالا میبینیم که عدد های ستونهای اول و دوم بدون گرفتن قرض تفریق نمیشوند مثلاً : ۸ یکها از ۱ یکها تفریق نمیشود .

پس [۱] دهها را قرض کرده و به ۱۰ یکها آن را تبدیل میکنیم که ⑪ یکها بدست می آید . حال آنها را تفریق کرده میتوانیم .

$$⑪ - ۸ = ۳ \text{ یکها}$$

در دهها ② باقی میماند که ۴ از ۲ تفریق نمیشود . سپس [۱] صد ها را قرض میکنیم و آن را به [۱۰] دهها تبدیل میکنیم که ۱۲ دهها بدست می آید ، آن را در یک دایره ⑫ بالای خانه دهها مینویسیم و بر ④ خط میکشیم . حالا آنها را تفریق کرده میتوانیم :

$$⑫ - ۴ = ۸$$

به همین قسم تفریق کردن صد ها و هزار ها را ادامه میدهیم .

② مثال بالا را ببینید و سوالها را حل کنید . سپس جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید :

۵۳۴۱	۲۳۵۴	۷۸۶۳	۴۳۵۲
- ۴۱۶۲	- ۱۴۶۷	- ۵۶۹۴	- ۲۱۶۳

۲۱۸۹	۸۸۷	۱۱۷۹	۲۱۶۹
------	-----	------	------

① مثال :

یکم	دوم	سوم	چهارم
۱	۲	۳	۴
۸	۴	۲	۱
۳	۸	۸	۱

یکم	دوم	سوم	چهارم
۱	۲	۳	۴
۸	۴	۲	۱
۳	۸	۸	۱

یکم	دوم	سوم	چهارم
۱	۲	۳	۴
۸	۴	۲	۱
۳	۸	۸	۱

یکم	دوم	سوم	چهارم
۱	۲	۳	۴
۸	۴	۲	۱
۳	۸	۸	۱

مثال بالا را ببینید و سوالها را در کتایچه های خود حل کنید. سپس جوابهای آنها را با عدد های داده شده مقایسه کنید:

$$\begin{array}{r} 4573 \\ - 2870 \\ \hline \end{array}$$

1788	1999	2879	1989
------	------	------	------

② مثال :

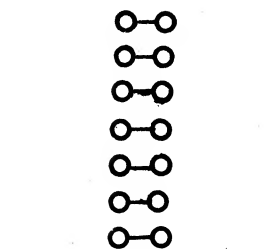
یکها	دهها	صدها	هزارها
⑪	⑨	⑦	۳
۶	۶	۷	۳
۲	۴	۵	۲
۹	۵	۱	۱

یکها	دهها	صدها	هزارها
⑪	⑨	⑦	۳
۶	۶	۷	۳
۲	۴	۵	۲
۹	۵	۱	۱

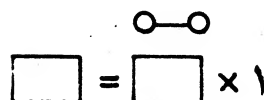
یکها	دهها	صدها	هزارها
⑪	⑨	⑦	۳
۶	۶	۷	۳
۲	۴	۵	۲
۹	۵	۱	۱

- ۱- از ۱ یکها ۲ یکها تفریق نمیشود، از خانه دهها هم قرض گرفته نمیتوانیم زیرا در آنجا عدد صفر است. سپس ۱ صدها را از خانه صدها قرض میگیریم و به ۱۰ دهها آن را تبدیل میکنیم.
- ۲- حالا یک ۱۰ را از خانه دهها قرض میگیریم و به ۱۰ یکها آن را تبدیل میکنیم که ۱۱ یکها بدست میآید.
- ۳- حالا تمام عددها را از یکدیگر تفریق کرده میتوانیم.

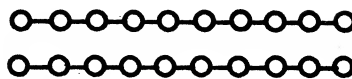
۱) سوالهای ضرب ۲، ۵ و ۱۰ را به کمک شکل مثل نمونه تکمیل و حل کنید.

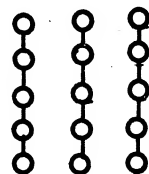
$$\boxed{} = \boxed{} \times 7$$

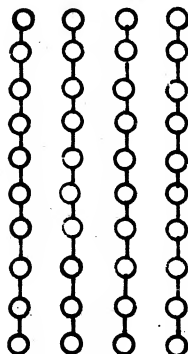
$$\boxed{} = \boxed{} \times 1$$

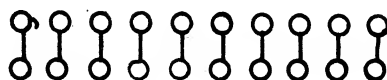
$$\boxed{} = \boxed{} \times 2$$

$$\boxed{15} = \boxed{5} \times 3$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 4$$

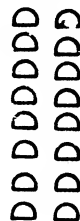
$$\boxed{} = \boxed{} \times 10$$

۲) سوالها را مثل نمونه از دو طرف شکل دیده و حل کنید. سپس جوابهای حاصل شده را با یکدیگر مقایسه کنید.

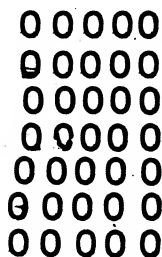
$$\boxed{} = \boxed{} \times 4$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 10$$

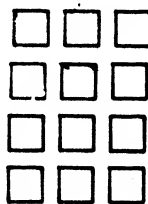
$$\boxed{16} = \boxed{2} \times 8$$

$$\boxed{16} = \boxed{8} \times 2$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 7$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 5$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 4$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 3$$

① سوالها را مانند مثالهای گذشته در کتابچه های خود حل کنید.
جوابهای آنها را با عددهای داخل چوکات مقایسه کنید.

۹۷۰۶	۷۳۰۷	۷۴۰۸	۸۵۰۴	۴۶۰۲
<u>- ۵۳۷۸</u>	<u>- ۱۶۸</u>	<u>- ۶۳۶۹</u>	<u>- ۷۴۲۶</u>	<u>- ۱۴۲۳</u>

۱۰۷۸	۱۰۳۹	۴۳۲۸	۷۲۳۹	۳۱۷۹
------	------	------	------	------

② قتیکه یک رقم را از رقم دیگر تفریق کرده نتوانیم، از رقم بعدتر آن بشرطیکه صفر (۰) نباشد ۱ را قرض میگیریم.

مثال:

$\begin{array}{r} \textcircled{1} \textcircled{1} \\ \textcircled{2} \textcircled{0} \textcircled{0} \textcircled{0} \\ - ۱۳۴۸ \\ \hline ۱۶۵۳ \end{array}$	$\begin{array}{r} \textcircled{1} \\ \textcircled{2} \textcircled{0} \textcircled{0} \\ - ۱۳۴۸ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \textcircled{2} \textcircled{1} \\ \textcircled{3} \textcircled{0} \textcircled{0} \\ - ۱۳۴۸ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۳۰۰۱ \\ - ۱۳۴۸ \\ \hline \end{array}$
--	---	---	---

مثال بالا را ببینید. سوالهای پایین را در کتابچه ها حل کنید.
جوابهای آنها را با عددهای داخل چوکات مقایسه کنید.

۱۰۰۵	۲۰۰۰	۵۰۰۰	۸۰۰۶	۷۰۰۵
<u>- ۶</u>	<u>- ۱۲۳۴</u>	<u>- ۲۴۳۸</u>	<u>- ۴۲۳۹</u>	<u>- ۵۴۳۶</u>

۳۷۶۷	۱۵۶۹	۹۹۹	۲۵۶۲	۷۶۶
------	------	-----	------	-----

③ سوالها را در کتابچه های خود به شکل ستونی بنویسید و حل کنید.
سپس جوابهای آنها را با عددهای داخل چوکات مقایسه کنید.

مثال:

$\begin{array}{r} ۳۲۲۵ \\ ۴۶۸ \\ + ۳۰ \\ \hline \end{array}$	$= ۳۰ + ۲۸۵۶ + ۴۶۸ + ۳۲۲۵$
	$= ۴۸۰۰ + ۹۹ + ۲۰۱۵$
	$۲۱۳۱ + ۸۵ + ۵ + ۷۶۰۰$
	$= ۱۰۰۲ + ۱۳۸۷ + ۶۳۴۱$

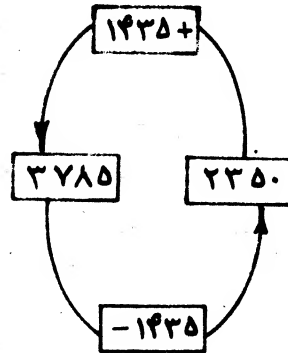
۹۸۲۱	۶۵۷۹	۸۷۳۰	۶۹۱۴
------	------	------	------

① سوالهای جمع را به کمک تفریق و سوالهای تفریق را به کمک جمع امتحان کرده میتوانیم. به حل مثالهای پایین توجه کنید.

$$\begin{array}{r} 7313 \\ - 2765 \\ \hline 4548 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3548 \\ + 2765 \\ \hline 6313 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3785 \\ 1435 \\ \hline 2350 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2350 \\ 1435 \\ \hline 3785 \end{array}$$

② سوالهای جمع را حل کنید، به کمک تفریق آنها را امتحان و عددهای آنها را مقایسه کنید:

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 7231 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2212 \\ + 7221 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 3110 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5210 \\ + 3110 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 5111 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1202 \\ + 5111 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - 2104 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3215 \\ + 2104 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

③ سوالهای تفریق را حل کنید. سپس آنها را به کمک جمع امتحان و عددهای آنها را مقایسه کنید:

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + 1203 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4312 \\ - 1203 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + 2143 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6973 \\ - 2143 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + 1403 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5637 \\ - 1403 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + 1862 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7943 \\ - 1862 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

سوالهای عبارتی

سوالها را حل و جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید.

۱- شکیلا از ۶۶۶۶ آیت های قرآن کریم ۳۷۲۸ آنها را تلاوت کرده ، چند آیت برای ختم آن باقیمانده است ؟

۲- سال ۱۳۷۰ هجری شمسی با سال ۱۹۹۱ عیسوی برابر است . فرق آنها را پیدا کنید .

۳- در یک باغ ۲۸۷ درخت سیب ، ۱۰۹ درخت ناک ، ۱۲۳ درخت زرد آلو و ۴۴ درخت انار است . تعداد درختها را پیدا کنید .

۴- از یک درخت ۲۸۰۶ دانه ، از درخت دیگر ۲۵۰۰ دانه و از درخت سوم ۱۷۲۳ دانه چهارمغز بدست آمده است . تعداد چهارمغز های هر سه درخت را پیدا کنید .

۵- شیرعالم از یک دکان ۸۷۲۹ افغانی سودا خرید و ۹ توت هزار افغانی را به دکاندار داد . دکاندار چند افغانی را به او پس بدهد .

۶- در یک مکتب ولایت ننگرهار ۱۲۰۵ متعلم درس میخواند که ۲۲۶ شاگرد از شاگردان سال گذشته آن زیاد است . تعداد شاگردان سال گذشته مکتب را معلوم کنید .

۷- قیمت یک جلد کتاب ۶۳۴۶ افغانی ، قیمت یک جلد کتابچه ۱۸۰۰ افغانی و قیمت یک قلم ۱۲۰۰ افغانی است . قیمت تمام چیزها را معلوم کنید .

۸- قیمت های یک جلد کتاب و یک کتابچه ۲۷۶۰ افغانی است . اگر قیمت کتاب ۱۷۰۸ افغانی باشد ، قیمت کتابچه را معلوم کنید .

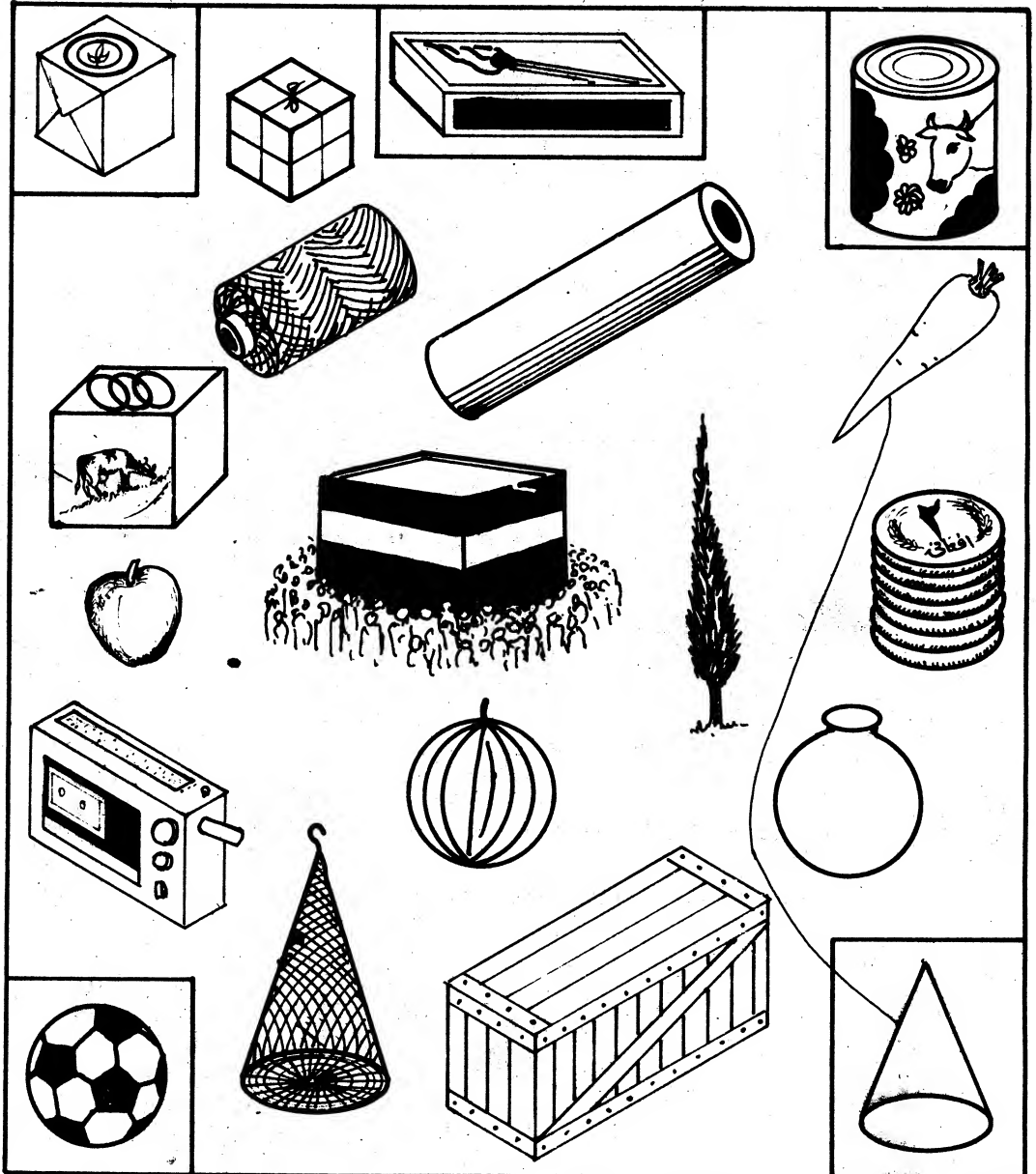
۹- قیمت یک بالاپوش ۸۹۵۰ افغانی و قیمت یک کلاه ۵۹۶۰ افغانی است . قیمت هر دو چند افغانی میشود .

۲۷۱	۹۷۹	۶۲۱	۷۰۲۹	۵۵۳
۹۳۴۶		۱۰۵۲		

فصل هفتم

سطوح و اجسام

رسمهای چوکات کلان را بارسمهای مشابه چوکاتهای خورد وصل کنید.

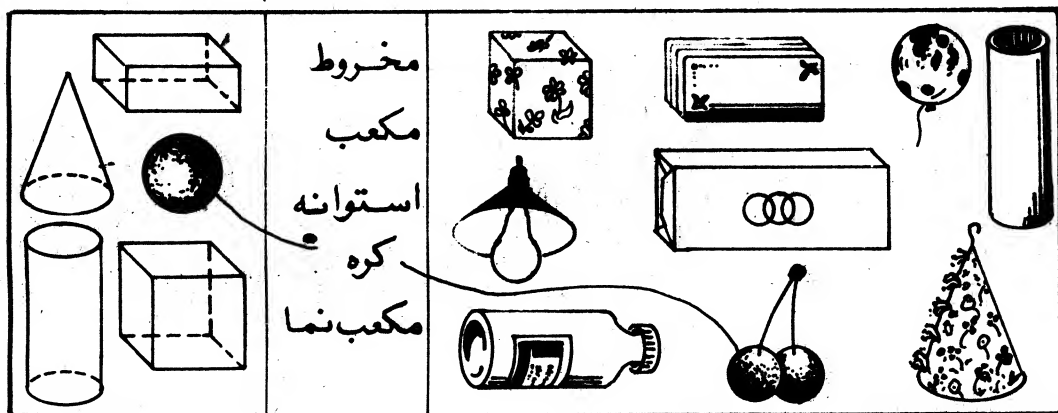

① شکل‌های هندسی هرچوکات را با یکدیگر مقایسه کنید و نام‌های آنها را یاد بگیرید.

مخروط	استوانه	کره	مکعب نما	مکعب

یادداشت : آن قسمت چیزها که در شکل‌های هندسی دیده نمیشود به خط‌های نقطه‌یی نشان داده شده است.

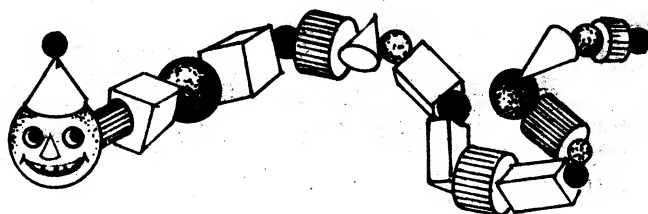
② شکل‌های هندسی را با نام‌ها و شکل‌های مشابه طرف راست آنها وصل کنید :

③ تعداد شکل‌های مشابه هندسی مختلف را پیدا و در خانه

های خالی بنویسید :

6	استوانه
	کره
	مخروط
	مکعب
	مکعب نما

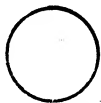

① خطهای پایین را به کمک خطکش تان اندازه کنید :

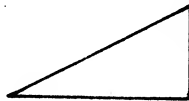
		سنتی متر <input type="text"/>	
سنتی متر <input type="text"/>		سنتی متر <input type="text"/>	
سنتی متر <input type="text"/>		سنتی متر <input type="text"/>	

② معلوم کنید که هر شکل با چند خط احاطه شده است. شکلها را با هم مقایسه کنید.

دایره

☐ ضلع دارد

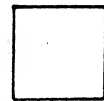
مثلث

☐ ضلع دارد

مستطیل

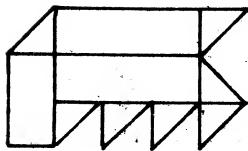
☐ ضلع دارد

مربع

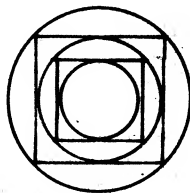
☐ ضلع دارد

③ تعداد شکلهای مختلف را پیدا و در خانه های خالی بنویسید.

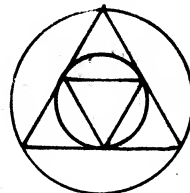
☐ مثلثها

☐ مستطیله

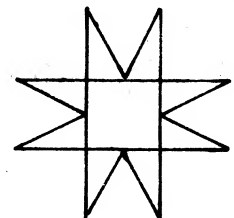
☐ دایره ها

☐ مربعها

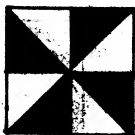
☐ مثلثها

☐ دایره ها

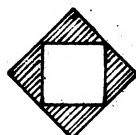
☐ مثلثها

☐ مربعها

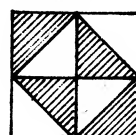
☐ مربعها

☐ مثلثها

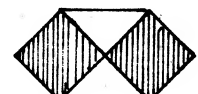
☐ مثلثها

☐ مربعها

☐ مربعها

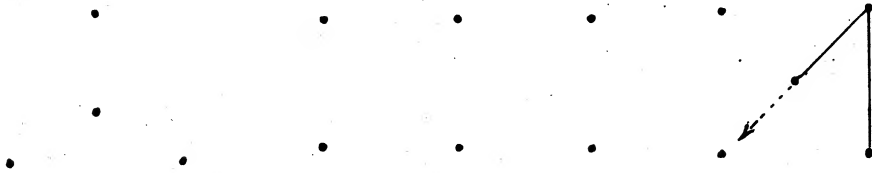
☐ مثلثها

☐ مثلثها

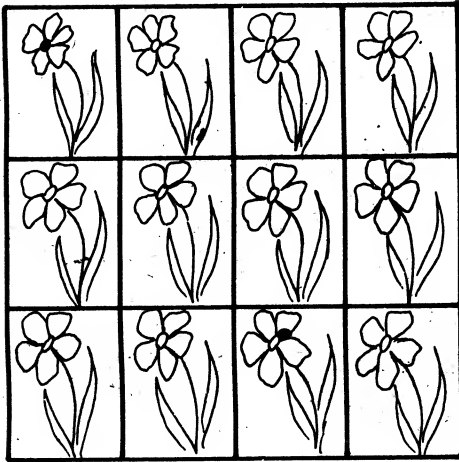
☐ مربعها

① نقطه های مربوط هربخش را با یکدیگر وصل کنید . تعداد شکل های مختلف را پیدا و درخانه های خالی بنویسید :

☐ مربعها	☐ مربعها	☐ مربعها
☐ مستطیلهها	☐ مستطیلهها	☐ مستطیلهها
☐ مثلثها	☐ مثلثها	☐ مثلثها

② به کمک گل های رسم شده خانه های خالی را پر و سوالها را حل کنید :

گل = گل × ۴

گل = گل × ۳

③ برای ۱۲ گل کردهای مختلف بسازید و سوالهای آنها را حل کنید :

④ برای گل های پایین کردهای مختلف بسازید :

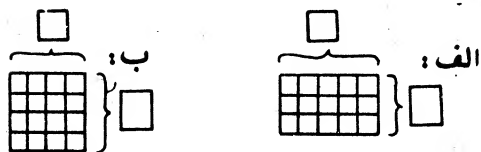
الف : ۱۶ گل

ب : ۱۸ گل

ج : ۲۴ گل

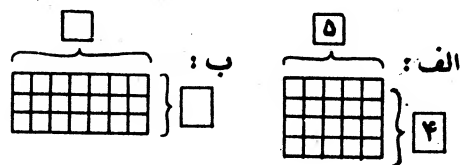
برای هرکرد گل سوال بنویسید و آن را حل کنید :

① با شمردن مربعهای کوچک هر شکل و یا با نوشتن و حل کردن سوال صحیح ضرب مستطیل کلان را پیدا کنید.

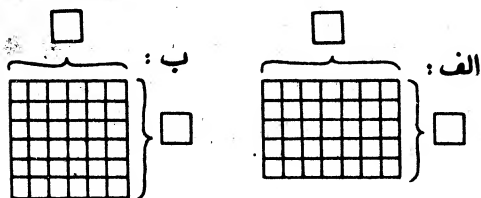
$\square = \square \times \square$ $\square = \square \times \square$

شکل $\square$ از شکل $\square$ کلان است.

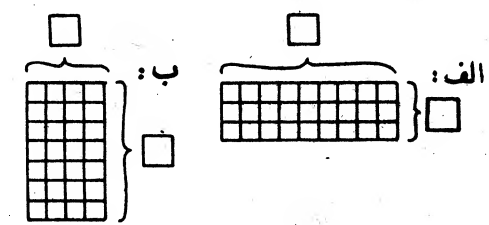
$\square = \square \times \square$ $\square = 4 \times 5$

شکل ب از شکل $\square$ کلان است.

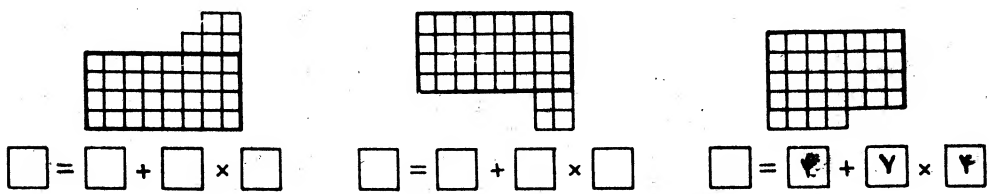
$\square = \square \times \square$ $\square = \square \times \square$

شکل $\square$ از شکل $\square$ کلان است. شکل $\square$ از شکل $\square$ کلان است.

$\square = \square \times \square$ $\square = \square \times \square$

② با شمردن و یا نوشتن سوال صحیح ضرب و با جمع و حل کردن آن تعداد مربعهای کوچک هر رسم را پیدا کنید:

- ۱- مکعب چند پهلوی دارد ؟ ۳- مربع چند کنج دارد ؟
- ۲- مثلث چند کنج دارد ؟ ۴- مربع و مستطیل از هم چی فرق دارند ؟

فصل هشتم

عملیه های ضرب و تقسیم

عملیه ضرب: شما نوشتن و حل کردن $4 \times 3 =$

را یاد گرفته اید.

سوال ضرب مثلاً: $= 4 \times 12$ را میتوانید به طریقه

دیگرنیز بنویسید و حل کنید:

	یکها	دعها
	۲	۱
x	۴	
	۸	
+	۴	
	۴	۸

$2 \times 4 = 8$
 $10 \times 4 = 40$
 $40 + 8 = 48$

● اول ۴ را با ۲ یکها ضرب میکنیم.

● در مرحله دوم ۴ را با ۱ دهها ضرب میکنیم.

● بعداً جوابها را جمع میکنیم.

به مثال توجه کنید و سوالها را حل کنید.

<table> <tr><td></td><td>یکها</td><td>دعها</td></tr> <tr><td></td><td>۲</td><td>۲</td></tr> <tr><td>x</td><td>۴</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>+</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> </table> <p> $(\times 4)$ $(\times 4)$ $(+)$ </p>		یکها	دعها		۲	۲	x	۴					+						<table> <tr><td></td><td>یکها</td><td>دعها</td></tr> <tr><td></td><td>۲</td><td>۳</td></tr> <tr><td>x</td><td>۳</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>+</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> </table> <p> $(\times 3)$ $(\times 3)$ $(+)$ </p>		یکها	دعها		۲	۳	x	۳					+						<table> <tr><td></td><td>یکها</td><td>دعها</td></tr> <tr><td></td><td>۲</td><td>۴</td></tr> <tr><td>x</td><td>۲</td><td></td></tr> <tr><td></td><td>۴</td><td></td></tr> <tr><td>+</td><td>۸</td><td></td></tr> <tr><td></td><td>۸</td><td>۴</td></tr> </table> <p> (2×2) (40×2) $(80 + 4)$ </p>		یکها	دعها		۲	۴	x	۲			۴		+	۸			۸	۴
	یکها	دعها																																																						
	۲	۲																																																						
x	۴																																																							
+																																																								
	یکها	دعها																																																						
	۲	۳																																																						
x	۳																																																							
+																																																								
	یکها	دعها																																																						
	۲	۴																																																						
x	۲																																																							
	۴																																																							
+	۸																																																							
	۸	۴																																																						

سوالها را مانند مثال بالا حل کنید. جوابهای آنها را با عدد های داخل

چوکات مقایسه کنید:

$$\begin{array}{r} 24 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 13 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 41 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 31 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

۴۸	۸۲	۹۳	۳۹	۴۸
----	----	----	----	----

① سوالها را حل و ارتباط بین سوالهای هر چوکات را پیدا کنید .

$\square = 4 \times 6$	$\square = 9 \times 4$	$\square 16 = 8 \times 2$
$\square = 40 \times 6$	$\square = 90 \times 4$	$\square 160 = 80 \times 2$
$\square = 400 \times 6$	$\square = 900 \times 4$	$\square 1600 = 800 \times 2$

② مثال :

	صد	ده	یک
$\times$		6	3
			4
		1	2
$+$	2	4	0
	2	5	2

● اول $\{3 \times 4\}$ یکها را با هم ضرب میکنیم: $12 = 3 \times 4$

2 یکها را زیر یکها و 1 دهها را زیر دهها مینویسیم

پس 4 یکها را با 6 دهها ضرب میکنیم: $240 = 6 \times 4$

(0) را زیر یکها، 4 دهها را زیر دهها و 2 صدها را زیر

صدها مینویسیم.

بعد جوابها را با هم جمع میکنیم:

③ سوالها را مانند مثال حل کنید :

$\begin{array}{r} 91 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 38 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 58 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$
$\leftarrow (\times 7)$	$\leftarrow (\times 2)$	$\leftarrow 8 \times 6$
$\leftarrow (\times 7)$	$\leftarrow (\times 2)$	$\leftarrow 50 \times 6$

④ سوالها را مانند مثال بالا در کتابچه ها حل کنید. سپس جوابهای

آنها را با عدد های داخل چوکات مقاسه کنید :

$$\begin{array}{r} 46 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 40 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 54 \\ \times 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 27 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$$

210	470	92	240	108
-----	-----	----	-----	-----

۳) سوالها را مثل نمونه حل کنید.

$$\boxed{} = 5 \times 7$$

$$35 = \boxed{} \times \boxed{}$$

$$\boxed{10} = \boxed{2} \times \boxed{5}$$

$$\boxed{10} = 5 \times \boxed{2}$$

$$\boxed{45} = \boxed{} \times 9$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 5$$

$$80 = \boxed{10} \times 8$$

$$80 = 8 \times \boxed{}$$

$$32 = \boxed{} \times 8$$

$$\boxed{} = 4 \times \boxed{}$$

$$\boxed{} = \boxed{} \times 6$$

$$18 = \boxed{} \times 3$$

۴) اجزای ضربی عددهای حلقه شده هرچوکات را مانند مثال از عدد های چوکات پیدا کنید. سپس بر عددها خط بکشید و سوالها را در کتابچه های خود حل کنید.

۵۰	۶	۵	۸
۱۰	۵	۱۲	۲
		۴	۲

$$8 = \boxed{4} \times 2$$

$$\boxed{50} = 10 \times 5$$

۵	۱۵	۲	۱۶	۳
۲۵	۵	۴	۱۰	۴۰
		۸		

۶۰	۵	۸	۲
۶	۳۰	۱۰	۲۰
۵	۸۰	۶	۱۰
		۴	۱۰

① شکل کوتاه عملیه ضرب :

یکها	دهها	صدها	هزارها
۶	۳	۴	۰
۷	۰	۵	۳
۲	۰	۵	۳

عملیه کوتاه

یکها	دهها	صدها	هزارها
۶	۳	۴	۰
۷	۰	۵	۳
۲	۰	۵	۳

تشریح عملیه کوتاه ضرب :

اول 6×7 یکها را با هم ضرب میکنیم : $6 \times 7 = 42$ یکها، ۲

یکها را زیر یکها و ④ دهها را بالای دهها مینویسیم

سپس 3×7 دهها را ضرب میکنیم : $3 \times 7 = 21$ دهها بعد ④ دهها

+ ۲۱ دهها = ۲۵ دهها ، را جمع میکنیم که ۵ را زیر دهها و ② صدها را بالای صدها مینویسیم .

از آن به بعد 4×7 صدها را ضرب میکنیم : $4 \times 7 = 28$ صدها

② صدها + ۲۸ صدها را جمع میکنیم که ۳۰ صدها میشود . سپس صفر (۰) را زیر صدها و ۳ را زیر خانه هزارها مینویسیم :

② مثال بالا را ببینید و سوالها را به طریقه عملیه کوتاه حل کنید :

یکها	دهها	صدها	هزارها
۹	۳	۵	۰
۱	۰	۴	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها
۹	۳	۵	۰
۱	۰	۴	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها
۵	۸	۲	۰
۱	۰	۴	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها
۵	۸	۲	۰
۱	۰	۴	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها
۸	۴	۷	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها
۵	۰	۷	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها
۶	۹	۲	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها
۸	۶	۷	۰

۱۷۵۸

۵۹۲۰

۳۵۱۵

عملیه تقسیم

① شما نوشتن و حل کردن $6 \div 2 = \square$ را یاد گرفته اید، سوالهای دیگر تقسیم را به طریقه دیگر نوشته و حل کرده میتوانید. این علامه (—) هم مانند (÷) علامه تقسیم است. مثلاً: $2 \div 426$ را این قسم نوشته کرده میتوانیم

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 426} \end{array}$$

مثال: $2 \overline{) 426}$ را در سه قدم تقسیم کرده میتوانیم.

اول: صدها

یکها	دهها	صدما
۳	۱	۲

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 426} \end{array}$$

دوم: دهها

یکها	دهها	صدما
۱	۲	۲

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 426} \end{array}$$

سوم: یکها

یکها	دهها	صدما
۲	۲	۲

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 426} \end{array}$$

۶ یکها $\div 2 = 3$ یکها که
۳ یکها بالای ۶ یکها
نوشته میشود.

۲ دهها $\div 2 = 1$ دهها
که ۱ دهها بالای ۲ دهها
نوشته میشود.

۴ صدما $\div 2 = 2$ صدما
که ۲ صدما بالای ۴ صدما
نوشته میشود.

② مثال را ببینید و سوالها را در سه قدم حل کنید:

یکها	دهها	صدما
۰	۳	۲

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 648} \end{array}$$

یکها	دهها	صدما
۱	۳	۲

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 648} \end{array}$$

یکها	دهها	صدما
۲	۳	۲

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 648} \end{array}$$

یکها	دهها	صدما
۶	۹	۳

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 396} \end{array}$$

یکها	دهها	صدما
۶	۹	۳

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 396} \end{array}$$

یکها	دهها	صدما
۶	۹	۳

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 396} \end{array}$$

③ به مثالها ببینید سوالها را حل کنید و جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید.

یکها	دهها	صدما
۹	۶	۳

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 3369} \end{array}$$

یکها	دهها	صدما
۶	۸	۲

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 286} \end{array}$$

یکها	دهها	صدما
۴	۱	۲

$$\begin{array}{r} 4 \overline{) 812} \end{array}$$

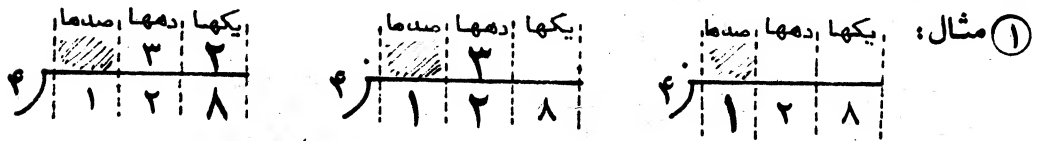
۱۳۲۳

۲۱

۱۴۳

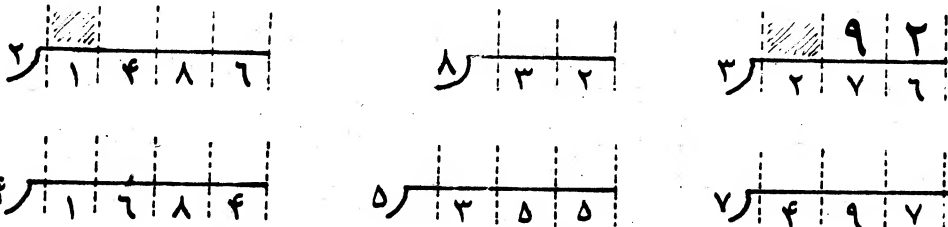

سوالهای تقسیم که هر رقم آن جدا جدا تقسیم نمیشود :

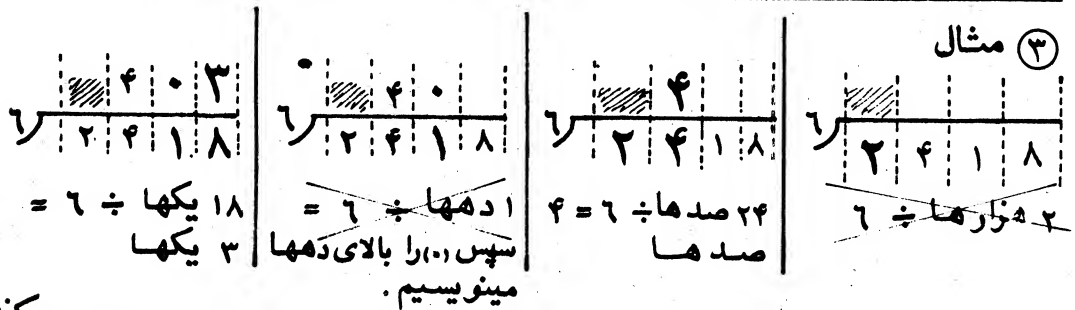

۱ صدها بر ۴ تقسیم نمیشود. اول باید آن را به دهها تبدیل کنیم
 ۱ صدها $\div 4 = 2$ دهها
 حالا ۱۰ دهها + ۲ دهها = ۱۲ دهها بدست آمده است. پس ۱۲ دهها را $\div 4 = 3$ دهها میکنیم.

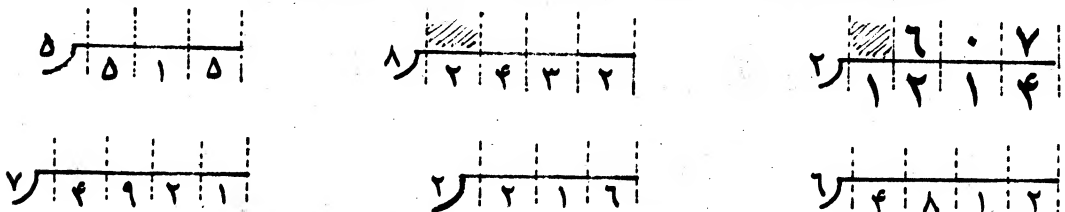
۲) سوالها را حل و جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید :

۷۱	۴	۴۲۱	۷۴۳	۷۱	۹۲
----	---	-----	-----	----	----

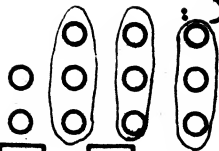
مثالهای بالا را ببینید و سوالها را حل کنید. جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید.

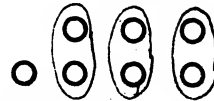
۸۰۲	۳۰۴	۷۰۳	۱۰۳	۱۰۸	۶۰۷
-----	-----	-----	-----	-----	-----

تقسیم باقیدار

① بعضی عددها پوره تقسیم نمیشود مثلاً:

مثال دوم:

مثال اول:

$9 \div 4 = 2$ و باقی 1 $11 \div 3 = 3$ و باقی 2

اکثر سوالهای تقسیم باقیدار میباشد با حل کردن سوالها خانه های خالی را پر کنید:

$23 \div 5 = 4$ و باقی 3 $9 \div 7 = 1$ و باقی 2

$26 \div 4 = 6$ و باقی 2 $15 \div 4 = 3$ و باقی 3

② اگر سوال تقسیم به شکل پایین نوشته شود به این طریقه حل میشود.

	یکها	دهها	صدها
۴	۶	۳	۱
۴	۰	۳	۵
۱	۲	۳	۱
۱	۶	۱	۱
۱	۶	۱	۰

	یکها	دهها	صدها
۴	۶	۳	۱
۴	۰	۳	۵
۱	۲	۳	۱
۱	۶	۱	۱
۱	۶	۱	۰

	یکها	دهها	صدها
۴	۶	۳	۱
۴	۰	۳	۵
۱	۲	۳	۱
۱	۶	۱	۱
۱	۶	۱	۰

• ۵ صدها $\div$ ۴ = ۱ صدها

و ... باقی

• ۱ صد $\times$ ۴ = ۴ صدها،

۴ را زیر ۵ صدها نوشته میکنیم.

• ۵ صدها - ۴ صدها

= ۱ صد باقی

• ۱ صد به ۱۰ دهها

تبدیل شده.

• ۱۳ دهها $\div$ ۴ = ۳ دهها

و ... باقی

• ۳ دهها $\times$ ۴ = ۱۲ دهها

۱۳ را زیر ۱۳ دهها نوشته

میکنیم.

• ۱ ده را به ۱۰ یکها

تبدیل میکنیم.

• ۱۶ یکها - ۱۲ = ۴ یکها

• ۴ یکها $\times$ ۴ = ۱۶

۱۶ یکها را زیر

۱۶ یکها نوشته میکنیم.

• ۱۳ دهها - ۱۲ دهها = ۱ ده

• ۱۶ یکها - ۱۶ یکها =

① به مثال توجه کنید سوالها را حل کنید . جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید .

$$\begin{array}{r} 99 \\ 5 \overline{) 495} \\ \underline{-45} \\ 45 \\ \underline{-45} \\ 0 \end{array}$$

$$4 \overline{) 224}$$

$$8 \overline{) 1064}$$

$$7 \overline{) 8532}$$

442	56	133	99
-----	----	-----	----

② حل سوالهای تقسیم که باقی دارند .

$$\begin{array}{r} 507 \\ 7 \overline{) 3043} \\ \underline{-21} \\ 94 \\ \underline{-91} \\ 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ 3 \overline{) 647} \\ \underline{-6} \\ 47 \\ \underline{-45} \\ 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 813 \\ 5 \overline{) 813} \\ \underline{-5} \\ 31 \\ \underline{-30} \\ 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1458 \\ 7 \overline{) 1458} \\ \underline{-7} \\ 758 \\ \underline{-70} \\ 58 \\ \underline{-56} \\ 2 \end{array}$$

و باقی

و باقی

و باقی

و باقی

③ مثال را ببینید و سوالها را حل کنید . سپس جوابها و باقی آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید .

$$\begin{array}{r} 241 \\ 9 \overline{) 1689} \\ \underline{-18} \\ 289 \\ \underline{-27} \\ 19 \end{array}$$

$$5 \overline{) 5083}$$

$$7 \overline{) 8746}$$

$$9 \overline{) 799}$$

241 و 2 باقی	1016 و 3 باقی
88 و 7 باقی	1457 و 4 باقی

④ تقسیم عددهای (.) دار :

$$\begin{array}{r} 100 \\ 5 \overline{) 500} \\ \underline{-5} \\ 000 \\ \underline{-0} \\ 000 \\ \underline{-0} \\ 000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 100 \\ 5 \overline{) 500} \\ \underline{-5} \\ 000 \\ \underline{-0} \\ 000 \\ \underline{-0} \\ 000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 100 \\ 5 \overline{) 500} \\ \underline{-5} \\ 000 \\ \underline{-0} \\ 000 \\ \underline{-0} \\ 000 \end{array}$$

● 5 صدها ÷ 5 = 1 صد
● 1 صدها ÷ 5 = 2 دهها
● 2 دهها ÷ 5 = 4 یکه
● 4 یکه ÷ 5 = 8 مینوسیم

① مثال را ببینید و سوالها را حل کنید .

$\begin{array}{r} 7 \overline{) 7000} \\ \underline{7000} \\ 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \overline{) 6000} \\ \underline{6000} \\ 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 4 \overline{) 1250} \\ \underline{1200} \\ 50 \\ \underline{40} \\ 10 \\ \underline{10} \\ 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 6 \overline{) 5000} \\ \underline{4800} \\ 200 \\ \underline{180} \\ 20 \\ \underline{20} \\ 0 \end{array}$
---	---	---	---

② مثالها را ببینید و سوالها را حل کنید . سپس، جوابهای باقیمانده های آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید :

$4 \overline{) 200}$	$5 \overline{) 1000}$	$6 \overline{) 800}$	$8 \overline{) 4000}$
$4 \overline{) 9000}$	$9 \overline{) 4500}$	$8 \overline{) 7300}$	$8 \overline{) 10000}$

۲۰۰	۵۰	۱۲۵۰	۲۲۵۰	۵۰۰
۹۱۲ و ۴ باقی		۵۰۰	۱۳۳ و ۲ باقی	

③ سوالها را حل کنید و جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید .

$2 \overline{) 650}$	$8 \overline{) 3245}$	$4 \overline{) 9400}$	$6 \overline{) 7000}$
$8 \overline{) 5963}$	$7 \overline{) 296}$	$5 \overline{) 9742}$	$4 \overline{) 6300}$

۱۱۶۶ و ۴ باقی	۲۳۵۰	۴۲ و ۲ باقی	۱۹۴۸ و ۲ باقی
۴۰۵ و ۵ باقی	۷۴۵ و ۳ باقی	۱۵۷۵	

سوالهای عبارتی

سوالهای عبارتی را حل کنید و جوابهای آنها را با اعدادهای داخل چوکات مقایسه کنید.

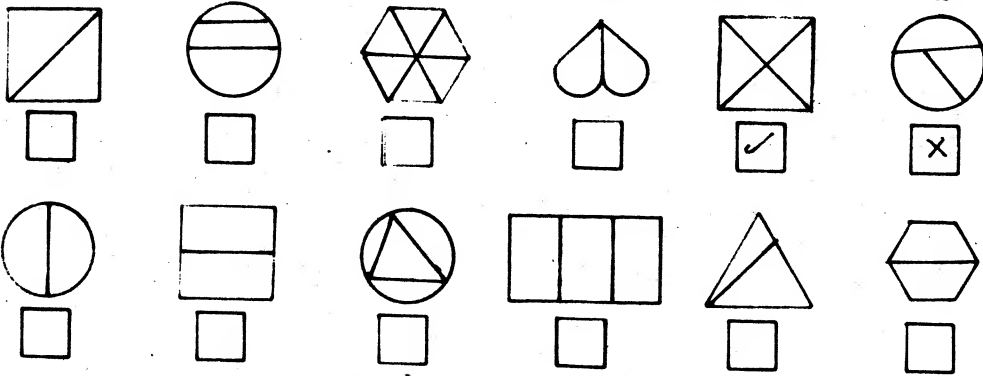
- ۱- یک دکاندار ۹ جوړه بوت را به ۶۶ ۲۴ افغانی خرید، قیمت یک جوړه آن را معلوم کنید.
- ۲- کاکا منان دکاندار ۸ قلم را دانه ۱۷۶ افغانی فروخت، معلوم کنید که چند افغانی بدست آورده است؟
- ۳- اجوره یک روزه یک کارگر ۹۸۵۰ افغانی است. اجوره ۸ روزه آن را معلوم کنید.
- ۴- قیمت یک کیلوگرام گوشت گوسفند ۶۹۰۸ افغانی است. اگر میرویس ۶ کیلوگرام گوشت بخرد او چند افغانی را به قصاب خواهد داد؟
- ۵- در یک مکتب ۳ صنف سوم است؛ در هر صنف آن ۳۵ نفر درس میخوانند تعداد شاگردان هر صنف را معلوم کنید.
- ۶- یک سال ۳۶۵ روز است. اگر زیبا ۷ ساله باشد، عمر او چند روز میشود؟
- ۷- در یک موتر سرویس ۳۸ نفر نشسته بودند؛ حکیم خان در وقت افطار به هر کدام شان ۴ دانه خرما داد تعداد خرمای تقسیم شده را معلوم کنید؟
- ۸- یک لاری در یک ساعت ۴۵ کیلومتر راه را طی میکند. در ۸ ساعت چند کیلومتر راه را طی خواهد کرد؟
- ۹- عبدالرقيب خياط برای ساختن یک جوړه لباس به ۶ متر تکه ضرورت دارد. از ۵۶۶ متر تکه چند جوړه لباس خواهد دوخت؟

۷۸۸۰۰	۶۸۰	۲۷۴	۲۷۶	۲۲۸
۴۱۴۴۸	۳۶۰	۹۴ و ۲ باقی	۱۰۵	۲۵۵۵
				۱۴۰۸

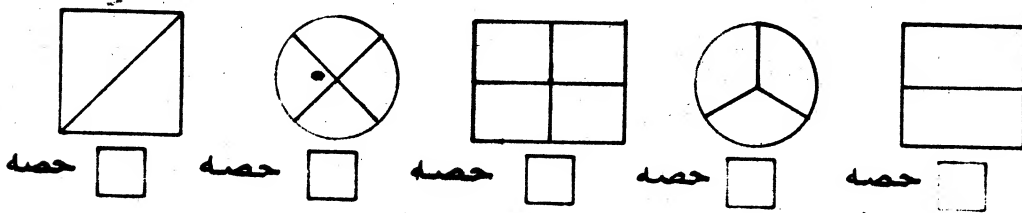
فصل نهم

کسر ها

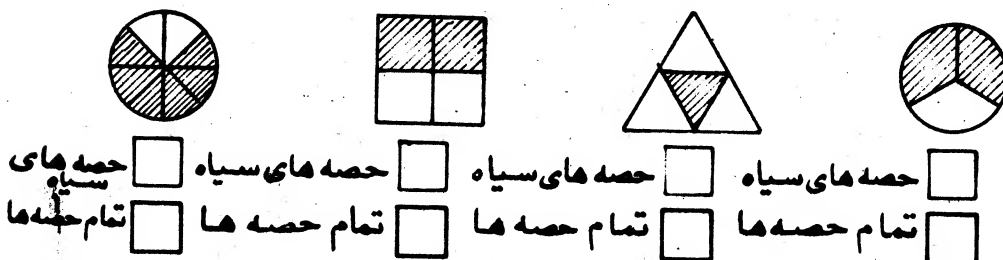
① شکل‌های که به حصة های مساوی تقسیم شده اند با علامت (✓) و شکل‌هایی که به حصة های مساوی تقسیم نشده اند با علامت (×) نشانی شوند. به نمونه توجه شود.

② در هر شکل تعداد حصة های مساوی را پیدا کنید و در خانه های خالی بنویسید.

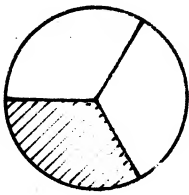
③ در هر شکل تعداد تمام حصة ها و حصة های سیاه شده را پیدا کنید و در خانه های خالی بنویسید.

مفهوم کسر :

① اگر یک واحد (شی) به ۴ حصه مساوی تقسیم شده باشد و ۳ حصه آن را داشته باشیم مثلاً: در این شکل پس آن را این قسم $\left[\frac{3}{4}\right]$ مینویسیم.

- در زیر خط کسری (—) مجموع واحدی را که به تعداد مساوی تقسیم شده است مینویسیم. مثلاً: $\frac{3}{4}$ که به نام مخرج یاد میشود.
- بالای خط کسری صرف آن تعدادی را مینویسیم که آن را داریم مثلاً: ۳ که به نام صورت یاد میشود.

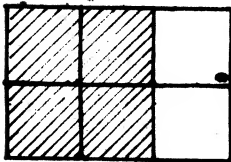
② خانه های خالی زیر را پر کنید.

از حصه مساوی حصه را داریم.

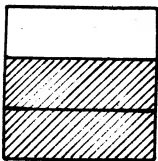
کسر آن را این قسم $\left[\frac{\quad}{3}\right]$ مینویسیم.

از حصه های مساوی حصه ها داریم.

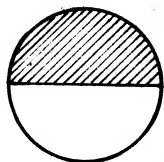
کسر آن را این قسم $\left[\frac{\quad}{\quad}\right]$ مینویسیم.

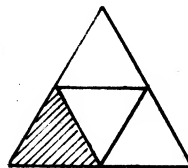
③ کسرهای صحیح شکلهای رسم شده را پیدا کنید و در اطراف آن حلقه بکشید.

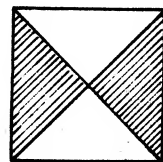
$$\frac{2}{3} \quad \frac{2}{5} \quad \frac{1}{3}$$

$$\frac{1}{3} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{4}$$

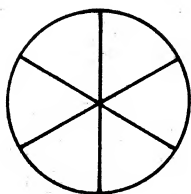

$$\frac{3}{4} \quad \frac{2}{4} \quad \frac{1}{4}$$

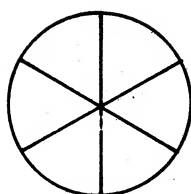

$$\frac{2}{4} \quad \frac{2}{2} \quad \frac{2}{4}$$

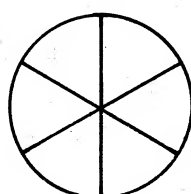
① به نمونه توجه کنید و از روی کسرهای داده شده حصة های مربوط شکلها را سیاه کنید.

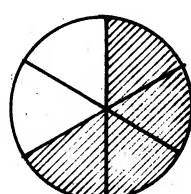
$\frac{3}{6}$

$\frac{1}{6}$

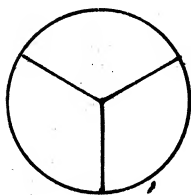

$\frac{5}{6}$

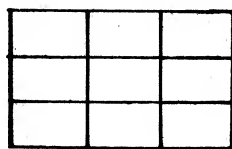

$\frac{4}{6}$

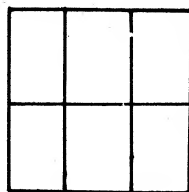
② به نمونه توجه کنید و از روی کسرهای داده شده حصة های مربوط شکلها را سیاه کنید.

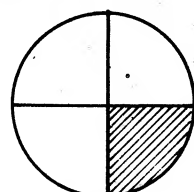
$\frac{2}{3}$

$\frac{1}{9}$

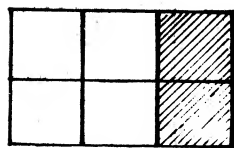

$\frac{2}{6}$

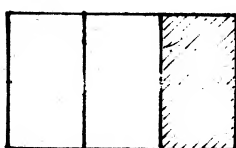
$\frac{1}{4}$

③ جوره های شکلها را مقایسه کنید و کسرهای آنها را بنویسید.

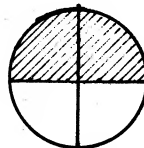

$\frac{\quad}{\quad}$

=

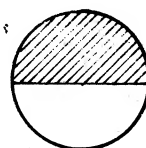

$\frac{3}{\quad}$

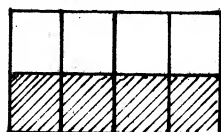

$\frac{2}{4}$

=

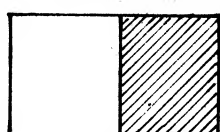

$\frac{1}{2}$

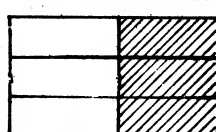

$\frac{\quad}{\quad}$

=

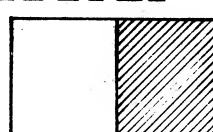

$\frac{\quad}{\quad}$

$\frac{\quad}{\quad}$

=

$\frac{\quad}{\quad}$

① سوالها را مانند مثال ، در دو قدم حل کنید :

مثال: $\boxed{39} = 9 + \boxed{30} = 9 + 5 \times 6$

$\boxed{28} = 7 - \boxed{35} = 7 - 5 \times 7$

$\boxed{} = 5 - 10 \times 8$

$\boxed{} = 9 + 2 \times 8$

$\boxed{} = 4 - 5 \times 9$

$\boxed{} = 7 + 5 \times 5$

$\boxed{} = 7 - 2 \times 7$

$\boxed{} = 3 + 5 \times 4$

$\boxed{} = 6 - 5 \times 8$

$\boxed{} = 5 + 10 \times 9$

نگاهی بر تقسیم

② در اینجا ۸ سنگچل است :

الف: آن را به گروپهای دوتایی تقسیم کنید .

شما $\boxed{}$ گروپ دوتایی را حاصل خواهید کرد .

سپس بنویسید : $\boxed{} = 2 \div 8$

ب : ۸ سنگچل را به گروپهای ۴ تایی تقسیم کنید .

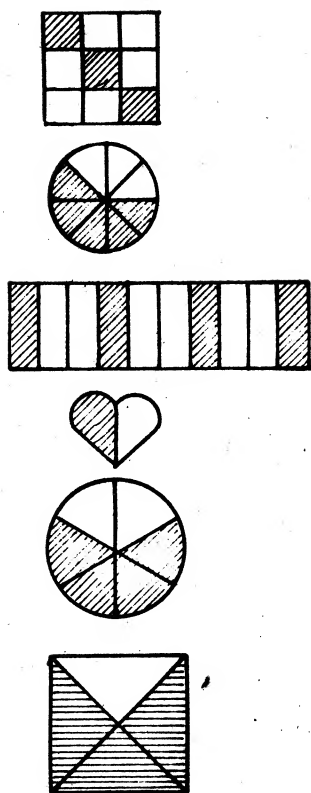

$\boxed{}$ گروپ ۴ تایی حاصل میشود .

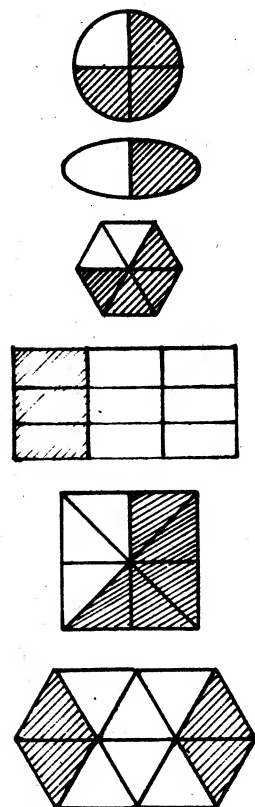
سپس مینویسیم :

$\boxed{} = 4 \div 8$

① کسرهارا با شکلهای مربوط آنها وصل کنید .

$$\frac{1}{2}, \frac{2}{4}, \frac{4}{6}, \frac{4}{7}, \frac{4}{10}, \frac{5}{8}, \frac{3}{9}$$

② به کمک شکلهای کسرهارا مانند مثال جمع کنید .

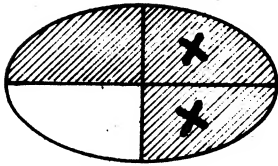
$$\begin{aligned} \text{Hexagon} &= \text{Hexagon} + \text{Hexagon} \\ &= \frac{1}{5} + \frac{2}{5} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Square} &= \text{Square} + \text{Square} \\ &= \frac{2}{4} + \frac{1}{4} \end{aligned}$$

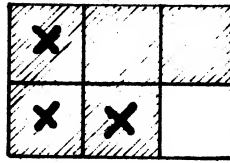
$$\begin{aligned} \text{Square} &= \text{Square} + \text{Square} \\ \square &= \square + \square \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Circle} &= \text{Circle} + \text{Circle} \\ \square &= \square + \square \end{aligned}$$

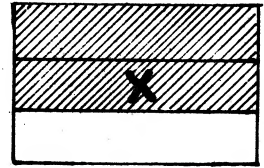
① به کمک شکل‌ها کسر‌ها را مانند مثال تفريق کنید.

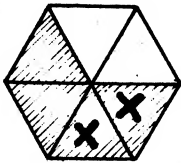
$$\boxed{\quad} = \frac{2}{4} - \frac{2}{4}$$

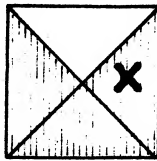
$$\boxed{\quad} = \frac{2}{6} - \frac{5}{6}$$

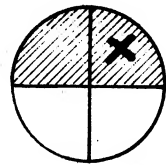
$$\boxed{\frac{1}{3}} = \frac{1}{3} - \frac{2}{3}$$

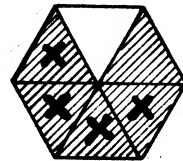
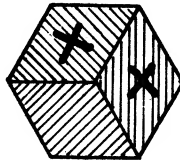
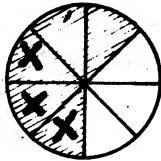
$$\boxed{\quad} = \frac{2}{6} - \frac{4}{6}$$

$$\boxed{\quad} = \frac{2}{4} - \frac{2}{4}$$

$$\boxed{\quad} = \frac{1}{4} - \frac{2}{4}$$

② سوال‌ها را حل کنید و جواب‌های آنها را با کسرهای مربوط داخل چوکات وصل کنید.

$$\boxed{\frac{1}{4}}$$

$$\boxed{\quad} =$$

$$\frac{2}{5} - \frac{2}{5}$$

$$\boxed{\frac{2}{4}}$$

$$\boxed{\quad} =$$

$$\frac{2}{4} - \frac{2}{4}$$

$$\boxed{\quad} =$$

$$\frac{1}{2} - \frac{2}{2}$$

$$\boxed{\quad} =$$

$$\frac{2}{2} - \frac{5}{2}$$

$$\boxed{\frac{3}{5}}$$

$$= \frac{1}{5} + \frac{3}{5}$$

$$\boxed{\quad} =$$

$$\frac{1}{3} + \frac{1}{3}$$

$$\boxed{\quad} =$$

$$\frac{1}{4} + \frac{2}{4}$$

$$\boxed{\quad} =$$

$$\frac{5}{6} + \frac{1}{6}$$

فصل دهم

عددها از ۱۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰

۱) نتهای پایین را حساب کنید و عدد های آنها را در خانه های خالی بنویسید.

۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱	۱	۱	۱	۱	۱

۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰

۲) در هر ستون قیمت رقم ۱ را ۳) عدد هارا در جدول قیمت های مقایسه بنویسید و قیمت هر رقم را معلوم کنید.

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
۱	۰	۲	۱	۳

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
۷	۶	۰	۰	۰

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
۱				
	۱			
		۱		
			۱	
				۱

۴) از عدد های هر چوکات آن ۵ سوال جمع را در کتابچه های خود بنویسید و حل کنید که حاصل هر سوال ۱۰۰۰۰ باشد.

مثال: $۱۰۰۰۰ = ۶۰۰۰ + ۴۰۰۰$

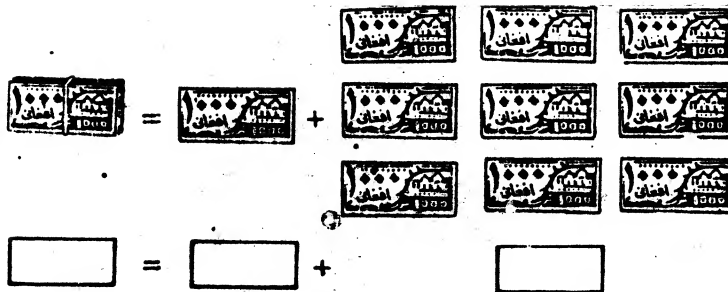
۴۹۹۹	۹۹۹۵
۵	۹۹۹۹
۱	۵۰۰۰
۴۹۹۳	۵۰۰۷
۶	۹۹۹۴

۴۹۹۰	۹۹۹۰
۴۸۰۰	۹۱۰۰
۴۹۱۰	۵۲۰۰
۱۰	۵۰۹۰
۹۰۰	

۴۰۰۰	۲۰۰۰
۱۰۰۰	۷۰۰۰
۶۰۰	۱۰۰۰۰
۸۰۰۰	۹۰۰۰
۳۰۰۰	۴۰۰۰

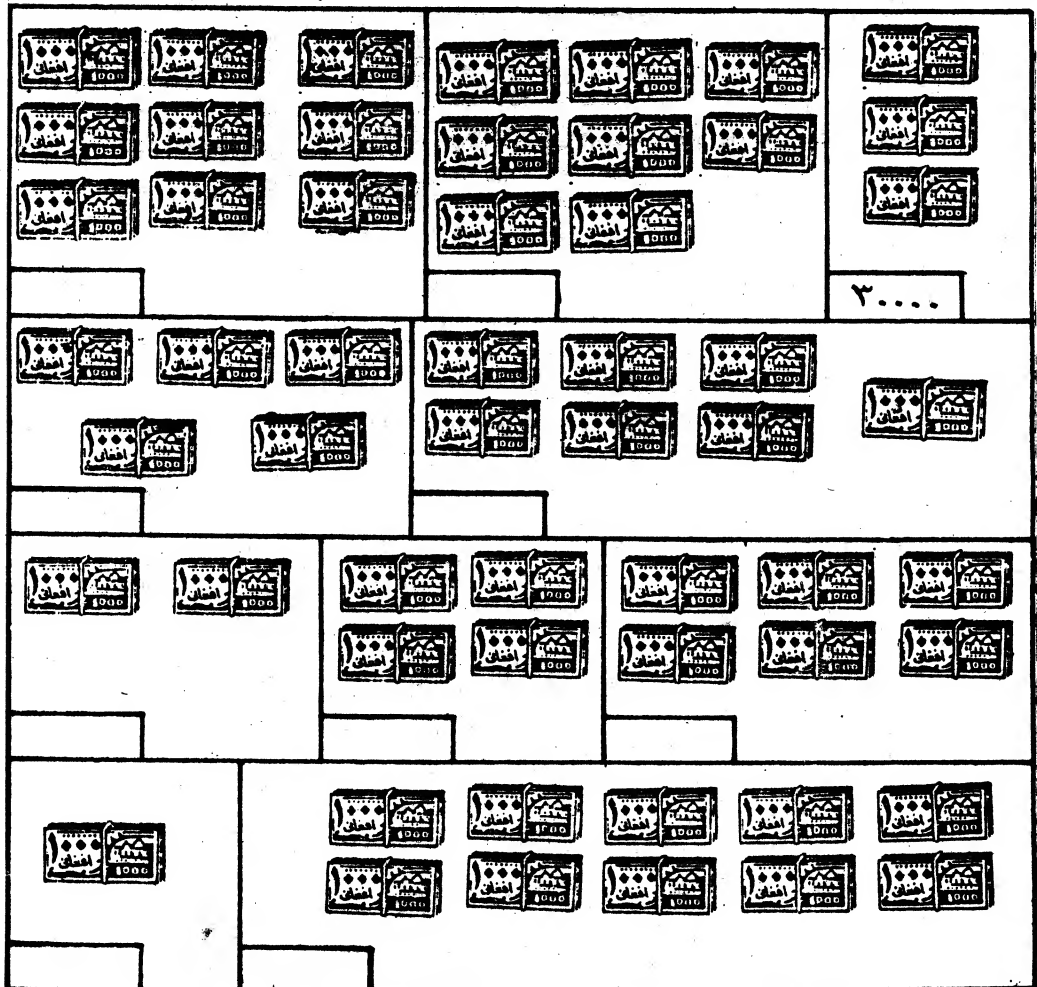
①①①	①①①
۴۹۹۹	۴۹۹۰
۵۰۰۱	۵۰۱۰
۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰

① از یکجا کردن ۱۰ نوت ۱۰۰۰ افغانیگی یک بندل ۱۰۰۰۰ افغانیگی ساخته میشود.

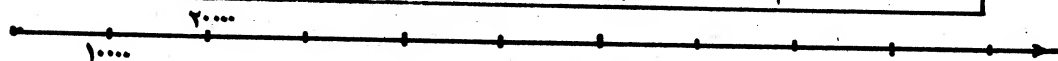
۱۰ نوت هزاری یک ۱۰ هزاری میشود.

② در هر بندل ۱۰۰۰۰ افغانی است، اندازه پولهای هرچوکات را پیدا کنید.

① عدد های چوکات را به ترتیب در جایهای نشانی شده شعاع عددی بنویسید.

۴۰۰۰	۵۰۰۰	۷۰۰۰	~~۲۰۰۰~~	۶۰۰۰
۱۰۰۰۰	۹۰۰۰	~~۱۰۰۰~~	۸۰۰۰	۳۰۰۰

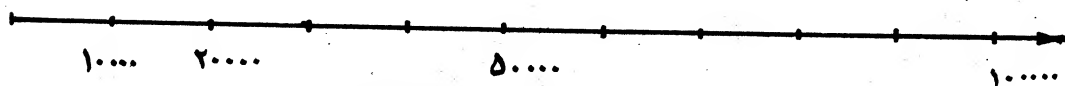

② عدد های پایین را به ترتیب صحیح بنویسید.

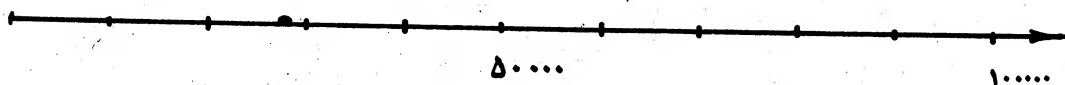
۴۰۰۰	۵۰۰۰	۷۰۰۰			۳۰۰۰	۴۰۰۰	۵۰۰۰
					۵۰۰۰	۴۰۰۰	۳۰۰۰
۳۰۰۰	۱۰۰۰۰	۴۰۰۰			۹۰۰۰	۸۰۰۰	۱۰۰۰۰

③ سوالها را به کمک شعاع عددی حل کنید.

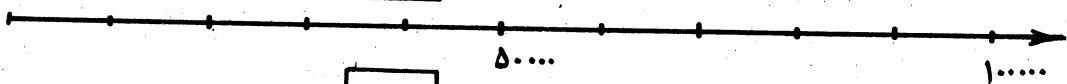
$$\boxed{۷۰۰۰} = ۵۰۰۰ + ۲۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۷۰۰۰ + ۲۰۰۰ + ۱۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۵۰۰۰ - ۲۰۰۰ - ۱۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۱۰۰۰۰ - ۷۰۰۰ - ۹۰۰۰$$

④ سوالهای جمع و تفریق را حل کنید.

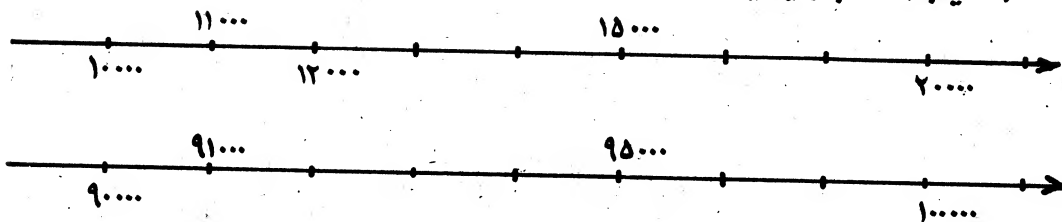
$$۷۰۰۰ = ۳۰۰۰ - \boxed{} \quad \boxed{} \quad ۶۰۰۰ + ۴۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۲۰۰۰ + ۶۰۰۰ \quad \boxed{} \quad ۵۰۰۰ + ۲۰۰۰$$

$$۶۰۰۰ = \boxed{} + ۳۰۰۰ \quad \boxed{} \quad ۲۰۰۰ - ۵۰۰۰$$

$$۱۰۰۰۰ = \boxed{} - ۵۰۰۰ \quad \boxed{} \quad ۴۰۰۰ - ۸۰۰۰$$

① در جایهای نشانی شده شاعهای عددی عدد های مناسب (غایب) را بنویسید .

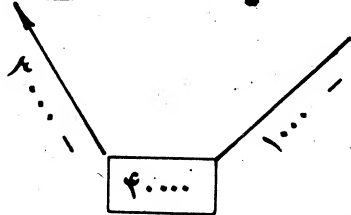

② هزارهای پورهٔ مسلسل را در خانه های خالی بنویسید .

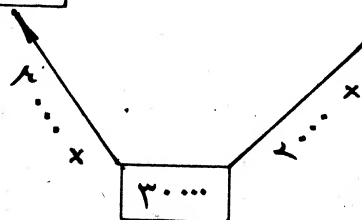
		۲۹۰۰۰	۵۱۰۰۰	۵۰۰۰	۴۹۰۰۰
۹۱۰۰۰				۴۰۰۰	۳۹۰۰۰
	۶۰۰۰				۷۹۰۰۰
۸۱۰۰۰				۹۹۰۰۰	

③ به مثالها توجه کنید و سوالها را در دو قدم حل کنید .

$$۳۷۰۰۰ = ۴۰۰۰ - ۴۱۰۰۰$$

$$۳۳۰۰۰ = ۵۰۰۰ + ۲۸۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۶۰۰۰ - ۵۳۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۸۰۰۰ - ۷۵۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۲۰۰۰ - ۹۱۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۵۰۰۰ - ۳۴۰۰۰$$

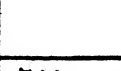

$$\boxed{} = ۴۰۰۰ + ۱۹۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۸۰۰۰ + ۸۷۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۹۰۰۰ + ۴۳۰۰۰$$

$$\boxed{} = ۶۰۰۰ + ۷۵۰۰۰$$

① نوت‌های هرچوکات را حساب کنید و عدد‌های آنها را در خانه‌های خالی بنویسید.

     	 	 <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">۲۱۲۰۰</div>
        	 	

② صد‌های پورهٔ مسلسل را در خانه‌های خالی بنویسید.

		۸۹۹۰۰		۵۰۱۰۰	۵۰۰۰۰	۴۹۹۰۰
	۰	۷۶۹۰۰				۲۹۹۰۰

③ ده‌های پورهٔ مسلسل را در خانه‌های خالی بنویسید.

		۶۳۱۹۰		۷۰۱۰۰	۷۰۰۹۰
	۱۵۰۱۰				۸۴۹۹۰

④ عدد‌ها را به ترتیب صحیح بنویسید.

	۸۹۹۹۹		۶۳۹۹۹	۲۴۵۹۸	~~۲۴۵۹۸~~
	۸۹۹۹۸		۶۴۰۰۱	۲۴۵۹۹	۲۴۶۰۱
	۹۰۰۰۰		۶۳۹۹۸		~~۲۴۵۹۹~~
	۸۹۹۹۷		۶۴۰۰۰		۲۴۶۰۰

① عدد ها را در جدول قیمت مقامی ② در هر عدد از رقم هزارها بنویسید و قیمت هر عدد را معلوم حلقه بکشید. کنید.

۹۵۰۵۸	۳۹۰۱	۳⑦۴۰۰
۵۰۲۰	۳۷۴	
۱۹۷	۹۸۴۲	۱۲
۸۷۴۴۵	۵۶۹۰۶	
۷۵۳۶	۴	۱۲۵۳۴

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
۱	۷	۴	۰	۶

③ به مثال ببینید و سوالها را حل کنید.

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
۶	۴	۴	۵	
۹	۷	۶	۷	

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
۴	۰	۶	۸	۳
۵	۰	۰	۶	۲

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
① ۴	۷	۳	۶	① ۴
۸	۱	۲	۹	۲

۱۳۱۲۵۰	~~۷۵۵۹۲~~	۶۴۶۰۹
--------	------------------	-------

④ به مثال ببینید و سوالها را حل کنید. سپس جوابهای آنها را در عدد های داخل چوکات پیدا کنید و بر آنها خط بکشید.

$$\begin{array}{r} ۴۷۰۵۹ \\ + ۱۰۷۴۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۶۰۸۰ \\ + ۳۰۹۰۰ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۹۶۰۴ \\ + ۳۷۰۰۵ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ① ۶۵۷۴۳ \\ + ۲۷۱۹۴ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۹۴۵۸ \\ + ۳۰۵۴۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۶۴۱۱ \\ + ۱۸۵۹ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۴۰۶۰ \\ + ۴۸۴۹ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۹۶۳۶ \\ + ۵۰۰۰ \\ \hline \end{array}$$

~~۹۲۹۳۷~~	۵۷۸۰۱	۸۶۹۸۰	۶۶۶۰۹	۱۰۰۰۰
	۲۸۹۰۹	۶۴۶۳۶	۹۸۲۷۰	

① مثال را ببینید و سوالها را حل کنید. سپس جوابهای آنها را در عدد های داخل چوکات پیدا کنید و بر آنها خط بکشید.

یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها
یکها	دهها	صدها	هزارها	ده هزارها

۱۰۵۱	~~۲۳۶۳۸~~	۵۱۹۸۳
------	------------------	-------

② مثال را ببینید و سوالها را حل کنید. سپس جوابهای آنها را در عدد های داخل چوکات پیدا کنید و بر آنها خط بکشید.

$$\begin{array}{r} ۳۹۷۳۸ \\ - ۳۵۶ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ۵۴۳۷۸ \\ - ۶۹۴۵ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ۳۲۰۰۰ \\ - ۳۱۷۴۹ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ۹۵۹۹۹ \\ - ۲۴۰۷۳ \\ \hline ۷۰۹۲۷ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۶۹۶۰ \\ - ۲۰۰۸۵ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ۶۵۴۴۵ \\ - ۳۰۰۰ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ۸۰۳۲۱ \\ - ۷۹۶۳۱ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} ۶۴۲۰۵ \\ - ۱۷۹۰۵ \\ \hline \end{array}$$

۲۵۱	۵۶۸۸۵	۷۰۹۲۷	۶۹۰	۴۶۳۰۰
	۶۲۴۴۵	۳۹۴۸۲	۴۷۴۳۳	

③ مثالها را ببینید و سوالها را حل کنید. سپس جوابهای آنها را در عدد های داخل چوکات پیدا کنید و بر آنها خط بکشید.

$$\begin{array}{r} ۴۵۳۰۰ \\ ۲۶۸۱۳ \\ ۴۶۹ \\ + ۵۱ \\ \hline ۷۲۶۳۳ \end{array} \quad \begin{array}{r} ۴۷۳۴۲ \\ - ۳۲۱۴۵ \\ \hline ۱۵۱۹۷ \end{array} \quad \begin{array}{l} \dots = ۵۱ + ۴۶۹ + ۲۶۸۱۳ + ۴۵۳۰۰ \\ \dots = ۳۲۱۴۵ - ۴۷۳۴۲ \\ \dots = ۶۹۲۱ + ۲۵۴۳ - ۴۵۷۳۱ \\ \dots = ۵۴۳۸ - ۹۷۳۲ \\ \dots = ۴۸ + ۵۳۰ + ۳۲۶۴ + ۶۵۴۳ \\ \dots = ۵۹۶ - ۹۸۴۲۵ \end{array}$$

~~۱۵۱۹۷~~	۴۲۹۴	۵۵۱۹۵	۹۴۸۵
۹۷۸۲۹		~~۷۴۶۳۳~~	

سوالهای عبارتی

سوالهای عبارتی را حل کنید و جوابهای آنها را با عدد های داخل چوکات مقایسه کنید.

- ۱- نورگل یک موتر را به ۸۵۰۰۰ افغانی خریده بود و به ۹۶۲۰۰ افغانی آن را فروخت. چند افغانی فایده کرده است ؟
- ۲- در یک فارم زراعتی ۹۷۹۵۰ درخت نارنج بود، ۷۶۳۴۷ درخت آن از سبب جنگ از بین رفته است، چند درخت سالم مانده است ؟
- ۳- نفوس یک شهر افغانستان ۵۸۶۰۰ نفر بود، ۴۲۸۰۹ نفر از آن هجرت کرده است، در شهر چند نفر باقیمانده است ؟
- ۴- معاش پدر فریبا ۲۶۴۰۰ افغانی، معاش برادرش احمد ۲۲۳۵۰ افغانی معاش برادر کلان او ۲۳۵۰۴ افغانی است. معاش تمام آنها چند میشود ؟
- ۵- در یک وقت قیمت یک جریب زمین در قریه ۳۳۳۰۰ افغانی بود. فاروق ۳ جریب زمین خریده بود، معلوم کنید که فاروق در خرید زمین چند افغانی را خرج کرده است.
- ۶- ساعت فریده ۱۰ بجه و ۲ دقیقه روز را نشان میدهد. ساعت مینا ۹ بجه و ۵۰ دقیقه روز را نشان میدهد. معلوم کنید که ساعت کدام نفر و چند دقیقه پس مانده است ؟
- ۷- صابرو کمال وزنهای بدن خود را مقایسه میکنند. وزن صابر ۶۷ کیلوگرام و وزن کمال ۵۹ کیلوگرام است. صابر از کمال چند کیلوگرام گران تر است.

۲۱۶۰۳

۱۲

۹۹۹۰۰

۷۲۲۵۴

۸

۱۵۷۹۱

۱۱۲۰۰

۱) شکلها را ببینید و سوال هر شکل را پیدا کنید. سپس ، شماره هر کدام را در دایره پهلوی مربوط هر سوال بنویسید :

$4 = 2 \div 8$ (3)

$2 = 5 \div 10$ ( )

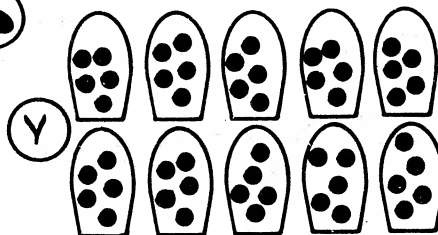
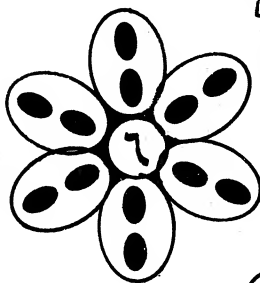
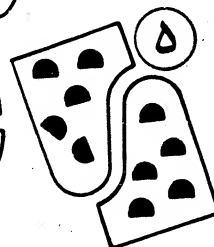
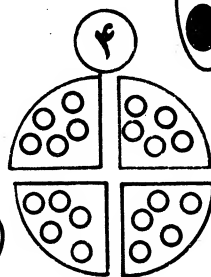
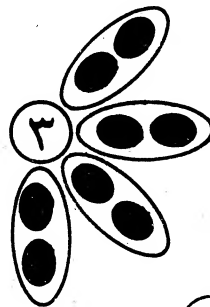
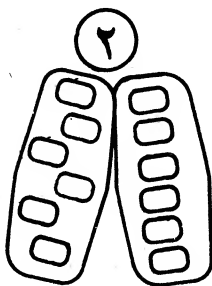
$4 = 5 \div 20$ ( )

$6 = 2 \div 12$ ( )

$10 = 5 \div 50$ ( )

$2 = 6 \div 12$ ( )

$8 = 2 \div 16$ ( )

۲) حل کنید :

$\underline{\quad} = 2 \div 20$	$\underline{\quad} = 10 \div 10$	$\underline{\quad} = 10 \div 50$
$\underline{\quad} = 10 \div 30$	$\underline{\quad} = 5 \div 35$	$\underline{\quad} = 10 \div 70$
$\underline{\quad} = 5 \div 30$	$\underline{\quad} = 2 \div 14$	$\underline{\quad} = 2 \div 8$
$\underline{\quad} = 10 \div 20$	$\underline{\quad} = 2 \div 4$	$\underline{\quad} = 2 \div 16$
$\underline{\quad} = 5 \div 50$	$\underline{\quad} = 5 \div 15$	$\underline{\quad} = 5 \div 25$

۱۸

$\frac{1}{3}$

۱۱۴

$$= 16 + 98$$
$$14 \times 100$$

$\div$

ریاضی

صنف سوم

بېغیر

تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

ریاضی

صنف سوم

بیفیر

تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

Title of the book:

Mathematics, Grade III

نام کتاب :

ریاضی صنف سوم

Authors:

Taj Mohammad

Mir A. Malik Hashimi

مؤلفان :

تاج محمد

میر عبدالملک ہاشمی

Translator:

Shah Mohammad

مترجم :

شاہ محمد

Editors:

Assistant Prof. M. N. Qasimi

Rajab Ali Hunarkhwah

ادیتوران :

پروفیسر محمد نسیم قسیمی

رجب علی ہنر خواہ

Composer/Artist:

Rajab Ali Hunarkhwah

کمپوزر / رسام :

رجب علی ہنر خواہ

Calligrapher:

Said Mohammad Siddeq Banoori

خطاط :

سید محمد صدیق بنوری

Publisher:

G.T.Z-BEFARc

Production & Publication Section

ناشر :

جی تی زیڈ - بیفیر

تعبہ تالیف و نشرات

First Edition: Jan. 2002

چاپ اول : جدی ۱۳۸۰

No. Of Copies: 2000

تعداد : ۲۰۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

صفحه	موضوع	فصل
۱	عددها از ۱ تا ۱۰۰۰	فصل اول
۱۰	شعاع عددی	فصل دوم
۱۵	ضرب و تقسیم	فصل سوم
۳۵	عددها از ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰	فصل چهارم
۵۱	مقیاسات یا اندازه ها	فصل پنجم
۶۴	جمع با حاصل و تفریق با قرض	فصل ششم
۷۳	سطوح و اجسام	فصل هفتم
۷۸	عملیه های ضرب و تقسیم	فصل هشتم
۸۷	کسرها	فصل نهم
۹۲	عددها از ۱۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰	فصل دهم